

MINISTER BRUINS SLOT HEEFT VAN GEDIENSTIG FRIESLAND NIETS TE VREZEN

DECEMBER 2022/JANUARI 2023

NEEM MEE
ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN

liwwaddes

LOODS58

SIJBE KNOL (FNP): **LELYLIJN KOMT ER NIET!**

Marchella Dijkstra JOUW BOLLE BUIK ALS KUNSTWERK PAG 4	Shawn Lê ALTIJD VERLIEFD OP SCHOENEN PAG 6	Daniël van der Meulen VERZEKERAARS, VERTEL HET ECHTE VERHAAL! PAG 19	Olof Koopmans VUURWERK IS PASSIE PAG 20	 Tom van Mourik TOEN WIJ NOG ROOKTEN PAG 20

GEMEENTERAAD STORT ZICH MET ANDERE OVERHEID IN NIEUWE AVONTUREN

MANNING
Uitvaartzorg

058 - 844 83 65 | www.manninguitvaartzorg.nl

Met liefde geregeld

ENJOY

STEUN ONS EIGEN RESTAURANT, WE HOUDEN HET LIEVER IN EIGEN HAND. THUISBEZORGD LACHT ZICH DOOD, OM ONS HARD VERDIENDE BROOD!

www.doubleff.nl

#steundelokaleondernemer

Bestel via doubleff.nl en maak kans op 10 euro besteltegoed! We verloten deze prijs twee keer per maand. De gelukkige winnaar wordt op de hoogte gesteld per e-mail waarmee je besteld hebt.

Wist jij dat je GEEN BEZORGKOSTEN betaalt én een GRATIS BLIKJE DRINKEN krijgt als je via onze EIGEN WEBSITE bestelt?

DoubleFF • Bilgaardpassage 45 • Leeuwarden • 058-2672441

Donderdag 26 januari 2023 | 20.15 uur | Doopsgezinde Kerk Leeuwarden
Entree € 25,- | Kaartverkoop: www.harmonie.nl

Camerata Trajectina
'Treur Nederland'
o.a. de herinnering aan de
Watersnoodramp 1953

... de pest, de Sint-Elisabethsvloed in 1421, een
speciaal gecomponeerd coronalied: Nederlandse
ramplieden

Wendy Roobol, sopraan
Nico van der Meel, Tenor

Saskia Coolen, blokfluit en viola da gamba
Lidewij van der Voort, viool
Cassandra Luckhardt, viola da gamba en cello
Constance Allanic, harp en viola da gamba
Arjen Verhage, luit en gitaar
Vaughan Schlepp, fortepiano

www.appassionata-leeuwarden.nl

RESERVEREN GEWENST!

KOTA RADJA
SINDS 1966

BEIDE KERSTDAGEN GEOPEND

15.00-21.30 • BEZORGEN: 15.00-21.30

**1E KERSTDAG: SPECIAAL KERSTBUFFET
SPECIALE KERSTBUFFET: 25.50 P.P.**

* SOEP VOORAF *

* ONBEPERKT VAN ONS KERSTBUFFET GENIETEN *

* SPECIAAL KERSTDESSERT *

* KOFFIE OF THEE *

**2e KERSTDAG: KAN GEWOON VAN DE MENUKAART
BESTELD WORDEN ! (GEEN BUFFET)**

**OUD EN NIEUW 2022 GESLOTEN
(31/12/2022 ZATERDAG)**

**NIEUWJAARSDAG 2023 GEOPEND
15.00 - 21.30 • BEZORGEN: 15.00 - 21.30**

058-2128996 OF 058-2133564

VAN PUBERS TOT GASTEN

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

VAN EIND ZEVENTIG

'Pick your favorite!' Aloha salmon, Hawaiian chicken of Happy buddha. Een kleine greep uit het ruime assortiment van Bowls 'n rolls. Het horeca-bedrijf Bowls 'n rolls van Karin van den Bos startte ruim drie jaar geleden als eerste poké bowl restaurant van Leeuwarden, maar is intussen uitgegroeid tot een veel breder horecaconcept. Naast de poké bowls, serveren ze namelijk ook wraps (rolls), sandwiches, borrelplanken en high tea's. 'Onze variatie op het 12 uurtje is echt een hardloper. Je krijgt dan een sandwich, soepje én mini poké bowl. Heel leuk wanneer je van alles wat wil proeven.' Ze zijn zes dagen per week geopend van 11 tot 21 uur voor een ontbijt, lunch of diner.

In de aanloop naar de opening in oktober 2019, kenden weinig mensen de poké bowl. 'Ja, er waren zeker mensen die sceptisch stonden tegenover dit nieuwe concept en zich afvroegen of het in Leeuwarden aan zou slaan', vertelt Karin lachend. 'Gelukkig was de meerderheid positief, en kreeg ik veel steun. En het leuke is, dat juist die sceptici ook vaste gast van ons restaurant zijn geworden. Daar ben ik trots op.'

De poké bowl is een van oorsprong Hawaïiaans gerecht van fijn gesneden verse vis, groenten en rijst, geserveerd in een kom. Naast de verse vis kun je ook kiezen voor onder meer kip, pul-

Karin van den Bos studeerde aan de Hogere Hotelschool in Leeuwarden en belandde daarna in Den Haag voor haar eindstage een latere baan als Food and Beverage salesmanager bij het World Forum. Toen ze na een aantal jaar weer terugkwam en bestelplatform Social Deal in Friesland mocht opzetten, begon het te kriebelen. 'Ik zat iedere dag met ondernemers aan tafel en wilde zelf ook ondernemer zijn.'

Ons doel is om voedzaam, kwaliteit en gemak te combineren

led beef, tempeh, geitenkaas of gefrituurde garnalen. En salade, quinoa of volkoren rijst in plaats van alleen sushirijst. Een snelle, gezonde en voedzame maaltijd voor een betaalbare prijs, dát is wat wij onze gasten serveren, zo staat op de website vermeld.

'Het nieuwe pand aan de Groentemarkt past precies bij het idee wat ik met Bowls 'n rolls voor ogen had', vertelt Karin. Eerder zat ze twee jaar aan het Naauw, waar ze na de coronaperiode te weinig ruimte had om de bezorging met het restaurant te combineren. 'Op de Groentemarkt konden we de bezorging scheiden, kregen er een groot terras op de Brol bij en extra tafels binnen.' Hiermee kwam haar droom uit om ook de gasten in het restaurant te kunnen laten genieten van een vers kopje koffie of een smoothie.

In Den Haag waren de poké bowls met fijngesneden verse vis en groentes al stevig in opmars, waarom zou dat in Leeuwarden, de stad waar Karin was geboren en getogen niet lukken? 'Tsja, waarom terug naar Leeuwarden? Ik miste het gemoedelijke en even snel bij vrienden en familie aanwippen.' Het plan voor een onderneming zoals Bowls 'n rolls sluimerde, maar leek nog ver weg. De realisatie van het plan kwam in een stroomversnelling toen het horecapand aan het Naauw, waarin een fruitbar zat, in juli 2019 vrijkwam. 'Ik wist: als ik deze kans nu niet grijp, dan mag ik van mezelf niet meer zeggen dat ik graag een horecazaak wil. Op de eerste dag in oktober hadden we meteen al twintig bestellingen en veel gasten in het restaurant, daar was ik zo blij mee! Het concept met de combinatie van bowls en wraps werd heel enthousiast onthaald en de gasten die het nog niet kenden waren zichtbaar verrast.'

Aanvankelijk werd Bowls 'n rolls geassocieerd als 'de zoveelste sushizaak' van Leeuwarden. 'Ja, we werken met sushirijst en vis, maar verder is de invulling compleet anders en tevens een stuk goedkoper dan sushi.'

Ondanks het succes loopt ze ook tegen een aantal dingen aan. 'Een aantal zaken waaronder het personeelsbeleid heb ik onderschat. Je team is je grootste kracht, zonder hen kan je de zaak niet draaien'. Momenteel, sinds augustus 2021 aan de Groentemarkt, heeft ze maar liefst achtentwintig personeelsleden in dienst waaronder drie fulltimers. Loyaliteit blijkt een belangrijk onderwerp. 'Daarom organiseren we regelmatig uitjes. Op deze manier creëren we extra teamspirit. Of we nu nog op zoek zijn

naar personeel? Ja, er wordt nog gezocht naar een bedrijfsleider voor de dagelijkse leiding.'

Wie verwacht dat Bowls 'n rolls alleen gericht is op het jongere publiek heeft het mis. 'We hebben een hele diverse klantenkring opgebouwd, van pubers tot gasten van eind zeventig. Vaak hebben ze het via-via gehoord en is het leuk om te zien dat ze uit hun comfort zone stappen.' Op de kaart kun je onder meer een eigen bowl samenstellen, waardoor er zowel voor de vleeseter, vegetariër of iemand met allergieën ruime keus is om te variëren. Voor € 12,50 heb je hier een complete avondmaaltijd.

'Ons doel is om voedzaam, kwaliteit en gemak te combineren en we zijn blij dat we dit al drie jaar in Leeuwarden mogen doen.'

Het Stadsblad Liwwadders (sinds 1998) wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Klaas Kasma, Eric Hoekstra, Lisanne van der Ploeg, Henk Weiland, Luuk Inberg, Anton Feddema (vormgeving), Simon van der Woude (fotografie), Keimp Pijpstra (webbeheer), Remco Jan Veldman (acquisitie, Titus Oomes (verspreiding) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden en in de randgemeenten (zie op pagina 5). Daarnaast wordt de krant geplaatst op onze website www.liwwadders.nl Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter, Instagram (Roosmarijn Haring) en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentieverkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaars serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl Stadsblad Liwwadders wordt gedrukt bij Flevodruk in Harlingen.

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIJENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

Er zijn vele zwangere vrouwen
jou voor geweest, dus ik ga je helpen
de mooiste pose te vinden

MARCHELLA DIJKSTRA

Advertorial • Foto's: Simon van der Woude

Jouw mooie bolle buik als kunstwerk?

Met haar onderneming 3D je Bolle Buik levert Marchella Dijkstra levert een klein monumentaal kunstwerk als blijvende herinnering aan een mooie zwangerschapsperiode.

De Leeuwarder ondernemer Marchella Dijkstra maakt beeldjes – zo’n zeventien centimeter hoog – van zwangerschapsbuiken. ‘Ik ontdekte deze kunstvorm in Zweden, waar ik zes jaar gewoond heb voordat ik in februari terugkeerde. Tijdens de zwangerschap van mijn tweede kind bedacht ik dat ik dat ook zou willen: een tastbare herinnering aan deze mooie zwangerschapsperiode. Helaas was dit in Zweden niet te realiseren en kon ik vanwege corona niet naar Nederland om het hier te organiseren.’ In Zweden startte ze met de productie.

Nu ze weer permanent in Nederland is neergestreken, is ze, naast haar baan, druk bezig met de beeldjes. ‘Het is een uit de hand gelopen hobby. Terwijl mijn kinderen slapen, zit ik heerlijk aan mijn beelden te schaven.’

In haar studio in Menaldum of bij de zwangere vrouw aan huis maakt Marchella een scan van de buik en bespreekt ze de beste pose voor het mooiste resultaat. ‘Dit is de meest lastige stap van het proces omdat er veel mogelijkheden zijn. “Maar er zijn vele zwangere vrouwen jou voor geweest, dus ik ga je helpen de mooiste pose te vinden”, schrijft de kunstenares op haar website.

‘Het maken van zo’n scan duurt zo’n twee minuten. Daarna bewerk ik in mijn studio het eerste resultaat en print dat uit met behulp van een 3D-printer. Daarna ga ik het beeld bewerken: schuren, patineren en kleuren. Het beeldje kan ook in brons worden gegoten, daarvoor maak ik gebruik van de professionele bronsgieter Van der Kleij in Leeuwarden.’

Het maken van de Bolle Buik-beelden staat los van haar reguliere baan. ‘De beelden zie ik als een

MARCHELLA DIJKSTRA GROEIDE OP IN DE VOSSEPARKEWijk, BEZOCHT DE MARIA LOUISESCHOOL EN DE LEEUWARDER SCHOOLVERENIGING. ZE HAD EEN DUIDELIJK TOEKOMSTBEELD VOOR OGEN: MANAGER WORDEN. ‘HAHAHA. TSJA, TOEN IK NEGENTIEN WAS, KREEG IK MIJN EERSTE TEAMLEIDERSKLUS EN DAT IS EIGENLIJK ALTIJD ZO DOORGEGAAN.’ MOMENTEEL WERKT ZE AAN DE OMSCHAKELING VAN HET UITVAARTBEDRIJF YARDEN NAAR DELA. ‘VOOR DIE KLUS STUUR IK IN DE HELE PROVINCIE ALLE OPERATIONELE ZAKEN AAN.’

uit de hand gelopen hobby, maar dat neemt niet weg dat ik de zaken serieus aanpak. Vroeger had je de gipsbuiken die vrouwen lieten maken, maar dat was weinig subtiel, zo’n grote gipsafdruk

in de kamer. Nu haal je een klein kunstwerk in huis waaraan je een mooie herinnering hebt.’ Ook heeft ze mannen met hun kind al onder de scan gehad. Bij babyshowers is het vereeuwigen van de

bolle buik vaak een onderwerp van gesprek. De Bolle Buik-beelden zijn voor iedereen bereikbaar. ‘In Leeuwarden kom ik je Bolle Buik zwangerschapsbeeldje persoonlijk afleveren!’

KLAAS K. TE L.

Waarde stadsgenoten, ik ben trots op u

Waar anderen het in hun kersttoespraken hebben over de donkere dagen voor de kerst, wil ik u vanaf deze plaats toespreken over de donkere dagen die ons wachten na de kerst en ook in de weken daarna. Donkere dagen, maar ook dagen vol solidariteit. Wij beginnen namelijk op de laatste dag van het jaar uit solidariteit met de Oekraïners ons met hen te vereenzelvigen.

Een groot deel van de inwoners van onze stad zal met veel overgave proberen de situatie in steden als Kiev en Cherson na te bootsen. Zij doen dat onder meer door met illegaal vuurwerk te zorgen voor zware ontploffingen in de straten. Daardoor zullen er, net als in Oekraïne, vanzelf gewonden op straat komen te liggen met afgerukte ledematen en weggeschoten ogen. Er zullen ook onder jullie mensen zijn die in jullie relatief veilige huizen met onder banken en bedden weggekropen huisdieren wachten tot de aanval op nieuw-

jaarsochtend over is. Ik zeg relatief veilige huizen, aangezien de kans aanwezig is dat een aantal van die huizen in vlammen opgaat of dat er gevels weggeblazen worden door vuurwerkbommen als de Big Boy Cipolla met 120 gram flitspoeder. En net als de standvastige Oekraïners kruipen jullie na zo’n aanval weer uit de huizen om de straten schoon te vegen, of om huilende moeders wier kind de rest van zijn leven in een rolstoel zal komen te zitten of in een blindeninstituut moet doorbrengen, te troosten. En soms ook nog om hulp troepen die door bezopen vuurwerkspecialisten in hun werk worden belemmerd te ontzetten.

Stadsgenoten, ik weet bijna zeker dat wij Liwwadders ook in de weken daarna verder zullen gaan ons met de Oekraïners te vereenzelvigen. Onbaatzuchtige energiebedrijven hebben al aangeboden ons daarbij te helpen. Wij gaan, solidair met de bevolking van Oekraïne, weken van kou en donkerte tegemoet. Aangezien onze energievoorzieningen waarschijnlijk niet door vuurwerk zullen worden opgeblazen, een enkel stroomverdelingsgebouwtje daargelaten, hebben de directies van deze hulpvaardige energiebedrijven het volgende bedacht. Om het ons makkelijker te maken solidair te zijn met onze Oekraïense vrienden hebben ze de prijzen dusdanig verhoogd dat wij die niet meer kunnen betalen. Uiteraard met de unanieme instemming van hun aandeelhouders. Als gevolg daarvan zullen wij verlichting en verwarming slechts spaarzaam kunnen laten bran-

den. Ook douchen kan daardoor met een minimum aan inspanning afgebouwd worden tot 5 minuten per persoon per dag. Alhoewel ik ook van sommige stadsgenoten heb gehoord dat ze weer de tobbe op zaterdagavond met het hele gezin gaan delen. Overigens is mij niet bekend dat Oekraïners ook op zaterdagavond in de schuilkelders de tobbe laten vollopen.

Natuurlijk zullen er mensen in de stad zijn die dit allemaal niet ver genoeg vinden gaan. Die willen, net als de Oekraïners nu, afzien in sneeuw en vrieskou. Aangezien sneeuw in ons land al een tiental jaren niet in die hoeveelheden valt nodig voor dat stukje solidariteit, moeten zij daarvoor afreizen naar landen als Frankrijk, Oostenrijk en Zwitserland. Wel schijnt het zo te zijn dat deze stadsgenoten van plan zijn dit voornemen vanwege de extreme omstandigheden in die landen tot slechts een aantal uren te beperken. Bijvoorbeeld van net na het ontbijt tot wanneer de après ski begint.

Stadsgenoten, ik ben trots op u. Door onze acties geven wij de bevolking van Oekraïne een hele grote steun in de rug. En houd vertrouwen want, zoals de Groninger Ede Staal al schreef: Het is nog nooit zo donker geweest of het wordt altijd wel weer licht. Dat zal zijn op zondag 26 maart. Dan begint de zomertijd.

KLAAS KASMA, KOK IN LEEUWARDEN

DIT JOURNALISTIEKE
INITIATIEF STEUNEN?
BEZOEK DAN
WWW.LIWWADDERS.NL

• HUIS AAN HUIS IN DE WIJKEN EN DORPEN
 (WISSELEND)

• VERSPREIDPUNTEN
 (DIE REGELMATIG WORDEN AANGEVULD; MET STER*
 MEERDERE MALEN)

CAMMINGHABUREN: JUMBO*, ALBERT HEIJN*, PRIMERA,
 BAKKER VAN DEN BERG, SLAGER SMIT, RENÉ FISH AND CHIPS,
 WIJKCENTRUM, GEZONDHEIDSCENTRUM; **VRIJHEIDSWIJK:**
 JUMBO*, MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM; **BILGAARD:** ALBERT
 HEIJN*, BAKKERIJ VAN DEN BERG, SCHOEN- EN SLEUTELSER-
 VICE BILGAARD, SLAGER SMIT, GROENTEZAAK YNE EN HINKE
 VAN DER MEULEN; GEZONDHEIDSCENTRUM, CAFÉ BILGAARD,
 PRIMERA, SNACKBAR DOUBLE FF, CHINEES-RESTAURANT MEI
 WAH; **WESTEINDE:** POIESZ*, SNACKBAR DE TILLE, KAPPER,
 ZORGCENTRUM SWETTEHIEM, GEZONDHEIDSPLEIN WEST-
 EINDE; **VALERIUS:** VISZAAK DE GEZONDE APOTHEEK*, ELY'S
 LUNCHROOM, TANKSTATION VALERIUSSTRAAT; **WESTEN:**
 HOTEL WTC, KAMER VAN KOOPHANDEL, MEUBELZAAK DE TIJD
 WONEN, EUROHOTEL; **NIJLÂN:** LIDL*, ALDI*, CAFÉ 'T WAP,
 DALSHOEF FOTOGRAFIE, PIZZERIA ADRIANO; **ALDÂN:** POIESZ*,
 SNACKBAR DOUBLE FF, APOTHEEK BENU, ZORGCENTRUM
 ERASMUSHIEM, ZORGCENTRUM ALDLÂNSTATE, TANKSTATION
 ALDLÂNSDIJK, MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN; **HEECH-
 TERP/SCHIERINGEN:** POIESZ*, SNACKBAR RONDWEG, WIJK-
 CENTRUM; **CAMBUURPLEIN:** JUMBO*, PRIMERA, APOTHEEK
 BOITEN*; **WINKELCENTRUM LEEUWERIKSTRAAT:** JUMBO*,
 PRIMERA TROELSTRAWEG, SNACKPOINT DE LEEUWERIK; **BLEEK-
 LAAN E.O.:** POIESZ*, JUMBO*, TRYATER; **VLIET:** SNACKBAR
 'T VLIET, SNACKBAR DE CENTRALE, BAKKER TROMP, HALAL
 SLAGERIJ ATLAS; **ORANJEWIJK:** ALBERT HEIJN*; **ACHTER DE
 HOVEN:** EETHUIS POTMARGE, WIJKCENTRUM J.H. KNOOP-
 STRAAT; **TIJNEDIJK:** ALBERT HEIJN XL* (MIRO), AKO, VISZAAK
 HOLLANDER, TUINCENTRUM KLAVER, BP TANKSTATION;
WTC: JUMBO*; **SCHRANS:** ALBERT HEIJN*, , DECO HOME,
 BIO BIJ JANSEN, FRIESE SCHRIJFKAMER, SCHOOTSTRA VIS*,
 FIETSTATION 058, TABAKSZAAK PETER VAN DER KAMP*;
ZUIDERBUREN: JUMBO*; **DE HEMRIK:** , GROOTHANDEL
 MAKRO, SNACKBAR HEMRIK, FRIESCHE OLIE EN VERFHANDEL,
 OMROP FRYSLÂN; **DE ZWETTE:** SNACKBAR LORENTZ,
 DE FABRIEK, GROOTHANDEL SLIGRO, CRYSTALIC, MOTOPORT
 LEEUWARDEN; **GROTE WIELEN:** RESTAURANT DE GROTE WIELEN

CENTRUM LEEUWARDEN: BOUWBEDRIJF DE VRIES , ORANJE
 HOTEL*, AKO STATION*, STATIONS KAPPER*, CAFÉ DE STEE, CAFÉ
 WAPEN VAN LEEUWARDEN, RESTAURANT DE WALRUS*, RES-
 Taurant SPINOZA, CAFÉ ORANJE BIERHUIS, CAFÉ DE TOETER,
 IERSE PUB PADDY O'RYAN, EETCAFÉ HET LEVEN, **IJZERHANDEL
 POSTMA**, DE WERELD VAN THEE, HOTEL STADHOUDERLIJK HOF,
 HOTEL 'T ANKER, HOTEL POST PLAZA*, SIGARENZAAK TETMAN
 DE VRIES, RESTAURANT DE WAAG, LEKTUURHAL OVER DE KEL-
 DERS*, RESTAURANT SARAY, RESTAURANT BOSPORUS, RESTAU-
 RANT EINDELOOS, RESTAURANT FELLINI, DOPPIO ESPRESSO*,
 RESTAURANT DE BURGEMEESTER VAN NAEELS, FIRE CAFÉ*,
 BARREVOETS, URKER VISZAAK, RESTAURANT DE KOPEREN TUIN,
 CAFÉ DE MARKIES, LUNCHROOM DE BROODTROMMEL, CAFÉ DE
 BRASS, RESTAURANT DE VLEGENDE HOLLANDER, BAGELS AND
 BEANS, BAKKER BART, SPAR, LUNCHROOM SPIEGELAAR, CAFÉ
 WOUTERS, DE-CAFÉ, EETCAFÉ DIKKE VAN DALE, DE BRASSERIE
 MARIA LOUISE, CHINEES RESTAURANT KOTA RADJA, EKO
 PLAZA*, SLIJTERIJ JELLE, CROISSANTERIE VITTORIO, SNACKBAR
 ELY'S, ALBERT HEIJN*, VAN DER VELDE BOEKEN*, GALERIE DE
 ROOS VAN TUDOR, GALERIE DE VRIES, FRIESCHE CLUB, NEUS-
 HOORN, KUNSTKADE, RABOBANK ZAAILAND*, BRASSERIE FRIES
 MUSEUM*, GRAND CAFÉ Z, SCHOUWBURG DE HARMONIE,
 HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN, TRESOAR, BIBLIOTHEEK
 DBIEB*, STADHUIS, STADSKANTOOR OLDEHOOFSTERKERKHOF,
 PROVINCIEHUIS*

WIRDUM: SPAR, HOTEL-CAFÉ DUHOX • **GROU:** ESSO TANKSTA-
 TION, HOTEL OOSTERGO, THEEHUIS, VISZAAK, JUMBO*, POIESZ,
 SNACKBAR TAMARINDE, EETHUIS AMICAAL • **WERGEA:** SUPER-
 MARKT ATTENT HANSMA, SLAGER HARMKE ANEMA • **DRONRYP:**
 IT HOLT • **MENALDUM:** POIESZ • **JELLUM:** RESTAURANT JONKER
 SIKKE • **WEIDUM:** HOTEL WEIDUMERHOUT • **AKKRUM:** POIESZ,
 HERBERGH DE CLEEF, BAKKERIJ BOONSTRA • **REDUZUM:** DE
 BLAUWE TENT, SLAGERIJ • **WYTGAARD:** FREDERIKA'S TAARTEN
 & SA • **STIENS:** ALBERT HEIJN*, POIESZ*, JUMBO*, EATCORNER
 PITER JELLES, VISKRAAM, BRUNA, PRIMERA, TENNISVERENIGING
 • **HURDEGARYP:** ALBERT HEIJN, POIESZ, SLAGER RYPMA, PRIME-
 RA, HOTEL VAN DER VALK • **OENTSJERK:** BAKKER BRAAKSMA
 • **WYNS:** DE WINZE • **GYTSJERK:** ALBERT HEIJN*, VISKRAAM BIN-
 NE VAN DER KOOI, TANKSTATION VAN DEN BELT, POSTKANTOOR
 • **BURGUM:** BOEKHANDEL FRANKE ATSMAN EN ANNEKE JAGER

AANGEPASTE VERSPREIDING WEGENS CORONAVIRUS:
 EXTRA KRANTEN BIJ DE SUPERMARKTEN

Prijsvraag

De foto van het busje waarin
 fietsen werden geladen riep
 bij velen mooie herinnerin-
 gen op. Oud-commandant
 van de brandweer Gert van
 Meegdenburg heeft veel
 interessante informatie.
 'De brandweer was tot 1967
 onderdeel van de politie. De
 legendarische commissaris
 Houwing was de baas. Hij
 gebruikte de brandweer als
 klusbedrijf voor de politie.
 Ze onderhielden de fietsen,
 motoren en auto's voor de politie. We hadden zelfs een schoenmaker in dienst die het lederwerk verrichtte aan
 schoeisel en koppelriemen. Ook moesten brandweerlieden op nationale feestdagen de vlag uitsteken op het
 politiebureau. Tegen de kerst werden de brandweerlui ingeschakeld om in de agentenwacht de kerstboom op
 te zetten. De brandweer deed van alles en nog wat, behalve zich voorbereiden op hun taak als brandbestrijder.
 Dat kwam schrijnend aan het licht bij de V&D brand in 1963. Aanleiding voor Binnenlandse Zaken om een eind
 te maken aan de combinatie politie-brandweer. In 1967 werd de Dienst voor Reiniging en Brandweer opgericht.
 In dat zelfde jaar werd ik aangenomen. Ik moest eerst nog twee jaar naar de Brandweeracademie, zodat ik in
 eind 1969 in Leeuwarden aan de slag kon. De foto laat een brandweerauto zien (de manschappenwagen) waar
 een brandweerman bezig is fout geparkeerde fietsen in te laden.'

Ook een mooi verhaal bij de nieuwe foto? Stuur het dan op naar Stadsblad Liwwadders, M.H. Trompstraat 8,
 8921 GH Leeuwarden en u maakt kans op een mooi boek over de historie van Leeuwarden.

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
8911 CJ Leeuwarden
0582132360

www.boekhandelvandervelde.nl

Noord Nederlandse Bestrijdingsdienst
Miedwei 4
9081 AJ Lekkum
Telefoon: (06) 5354 3006

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

‘Altijd verliefd op schoenen’

‘Hé sneakerliefhebber! In Leeuwarden staat de Schone Sneaker klaar voor jou! Met reinigingsbehandeling op maat is er altijd een juiste behandeling die jouw sneakers verdienen.’ Alsof schoonmaker van sneakers Shawn Lê het vanuit zijn zolderkamer aan de Gerard Terborchstraat schreeuwt: weet wat ik voor jou en je sneakers kan betekenen. Zo stelt hij zich voor op zijn website. Wie altijd naar tevredenheid op leren schoenen rondwandelt, denkt al gauw: wat is er hier toch aan de hand?

Als er iemand is die de liefde voor schoenen koestert, en dan vooral voor de sneaker, oftewel de sluiper, de dagelijks te gebruiken sport-schoen, is het Shawn Lê. Overdag drukt hij kranten bij uitgeverij Mediahuis, maar na zijn middagdienst, die om tien uur ’s avonds eindigt, loopt hij naar zijn zolderkamer waar zijn schoonmaakatelier is gevestigd en werkt hij soms tot diep in de nacht aan het reinigen en repareren van andermans schoenen.

Een sneaker is niet zomaar wat, begrijpt de verslaggever al snel. Het is voor de liefhebber een onbetwist cultuurgood. Je loopt erop en je bent iemand. De nieuwste modellen die zich aankondigen worden in groepsverband besproken. Het is een cultus waarbij het totale uiterlijk van de drager een statement is. De kleuren, de vorm, het materiaal; alles speelt een rol. Een van Shawn’s slaapkamers is inmiddels uitgegroeid tot een kleine tentoonstellingszaal die in een modern museum niet zou misstaan. Hier staan de sneakers, vrijwel allemaal van het merk Nike, die met bijna cerebrale aandacht worden omgeven. Ook die van zijn vriendin hebben er een plek gekregen. ‘Ik ben altijd verliefd geweest op schoenen. Je hebt tenslotte maar twee voeten.’

Al ver voor de coronaperiode werd Shawn gegrepen door de sneaker en tijdens die bijzondere periode liet hij zich officieel inschrijven als ondernemer bij de Kamer van Koophandel. ‘Je moet altijd vooruitkijken. Nu heb ik nog een goede baan maar wie weet verandert dit.’ Via het internet, en vooral door Instagram, weten klanten hem te vinden en schakelen de Schone Sneaker in om hun schoenen te repareren en te fatsoeneren. ‘Waarom mensen zelf hun schoenen niet poetsen en repareren? Ze zien hoe nauwgezet ik bezig ben met dit vak en dat spreekt ze aan.’

Op de zolderkamer staan, naast een koelkastje, airco en muziekapparatuur, allerlei werktuigen opgesteld waarmee je een kleine schoenherstelwerkplaats zou kunnen

‘De binnen- en buitenkant maak ik schoon met behulp van reinigingsmiddellen, een tang en een föhn. Het binnenwerk wordt ook nog met een droger ontsmet.’

inrichten. ‘Ik doe vrijwel alles handmatig. De werkzaamheden die ik verricht zijn: schoonmaken en herstellen. Met een tandartsborstel maak ik de schoenen schoon en met een tandartspincet haal ik de steentjes uit het profiel. De veters haal ik uit de schoen en knip pluusjes en rafelranden weg. De binnen- en buitenkant maak ik schoon met behulp van reinigingsmiddelen, een tang en een föhn. Het binnenwerk wordt ook nog met een droger ontsmet.’

‘Ik maak mensen blij met hun eigen schoenen. Op feestjes wordt nog wel eens

raar opgekeken als ik over mijn werk als Schone Sneaker vertel. Dan blijkt vaak dat de gesprekspartner thuis nog een kast met schoenen heeft staan die niet of nauwelijks meer gebruikt worden. En dat komt door het gebrek aan onderhoud.’ Shawn Lê is ongeveer een uur bezig met een paar schoenen. Hij behandelt zo’n dertig tot veertig paar per maand. Om het voor de klant zo aantrekkelijk mogelijk te maken zijn de kosten aan de lage kant. ‘Als het in de buurt is, dan haal ik de schoenen op en breng ze weer retour. Anders gaat het via een pakketdienst.’

OPVALLEN IN LIWWADDERS? BEL REMCO JAN VELDMAN 06-25223490

REDACTIONEEL

Zaken waarmee u zit pakken wij graag op. We zien dat onze lezers onze krant en website waarderen en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u onze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 t.n.v. Veldman Journalistieke Producties. U kunt uw bijdrage ook overmaken aan de Stichting Loods 50 voor onderzoeksjournalistiek. Deze stichting is gelieerd aan Liwwadders, het bestuur bestaat uit Bearn Bilker (voorzitter), Sietske Inberg, Hester Witteveen en Kor van der Meulen. Het rekeningnummer van de Stichting Loods 50 is NL88 RABO 0355.1954.96 onder vermelding donatie en uw e-mailadres. Jaarlijks wordt u uitgenodigd voor onze donateursbijeenkomst. Als u het stadsblad leest, dan merkt u dat Liwwadders niet zomaar een huis-aan-huisblaadje is. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, sporthallen, stamtafels, kantines en wachtkamers) gratis verkrijgbaar in de gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er meestal aangevuld. Bent u als ondernemer/vereniging/zzp'er geïnteresseerd in een bedrijfsreportage, viert u binnenkort feest of wilt u iemand in de bloemetjes zetten: neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl Uw betaalde advertorial wordt gratis doorgeplaatst op onze website en via onze andere mediakanalen. Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

**STADSBLAD
LIWWADDERS OOK
VERKRIJGBAAR BIJ:**

SINT ANNAPAROCHIE: ALBERT HEIJN
EN KRINGLOOP NOCHRIS
BERLIKUM: POIESZ
FRANEKER: POIESZ, ALBERT HEIJN
HALLUM: SPAR
MENALDUM: ROB’S TUINCENTRUM EN
KRINGLOOP NOCHRIS
BURGUM: PLUS MARKT, POIESZ,
JUMBO EN BOEKHANDEL
VEENWOUDEN: PLUSMARKT
DE WESTEREEN: POIESZ

Se make mij de pis niet lauw

Door Andries Veldman

Waar andere steden rond de kerst in grote vrolijkheid druk in de weer zijn om Dickens' Scrooge tot leven te brengen, in onze stad is naar mijn gevoel een permanent Dickensfestijn aan de gang. Lege etalages op de Nieuwestad en Wirdumerdijk staarden mij aan en de mensen die er liepen keken al even mistroostig. Per week worden er nieuwe kringloopwinkels geopend. Rijen staan voor de voedselbank. Ons Dickensfestijn blijft niet tot de kerst beperkt.

Bovenop dat alles zag ik tot mijn schrik dat Solidair Friesland en het Leger des Heils onlangs warmte kamers hebben geopend, waaronder één in de Peperstraat, waar KEES Mode tot voor kort pakken en stropdassen verkocht, om mensen die hun kachel vanwege de kosten hebben uitgedaan enigszins te gerieven. Ik hoop maar dat de boven ons gestelden zich nog een beetje warm kunnen houden om tot de juiste beslissingen te komen. Ik neem aan dat onze CDA-gedeputeerde FRISO DOUWSTRA, gezeten voor zijn elektrische open haard, druk bezig is met de voorbereidingen voor de verkiezingsdebatten in maart met als thema: hoe nu verder. Gelukkig duikt hij met zijn vrolijke hoofd iedere week op in de Leeuwarder Courant, zijn gediensstige pr-machine, om ons te laten weten dat hij er nog is. Maar tot op heden heb ik nog weinig vernomen van zijn toekomstplannen wat te doen aan het afkalvende rentmeesterschap, penibele en onbetaalbare huisvesting, economische malaise, stijgende boodschappenprijzen en het klimaat. Misschien iets te druk in de weer geweest met tunnels en aquaducten?

Verheugd las ik dat zijn CDA-collega HARRY VAN DER MOLEN het iets rustiger aan gaat doen. Waarom zou je je ook druk maken als het niet hoeft? De onderwijs-specialist van de Tweede Kamer geeft er de brui aan. De hoeveelheid onderwerpen die hij allemaal op zijn bordje krijgt geschoven zijn door hem niet meer bij te benen. Jammer dat juist nu het onderwijs

met forse klappen naar beneden kachelt, Harry zijn bestuursbaan inruilt voor een baan als voorlichter bij een middelbare beroepsopleiding. Daar fietst hij straks om negen uur naartoe, kopje koffie, de papieren op zijn bureau een beetje heen en weer schuiven en dan wacht alweer de royale lunch die voor een prikkie door enkele studenten wordt opgediend. Of het onderwijs daar nu beter van wordt, waag ik te betwijfelen. Nog even en de TikTok-generatie, die per ongeluk een krant open-slaat, roept verbaasd uit: hé, wat doen al die letters naast de foto's?

In veel steden wordt tijdens het Dickensfestijn gelachen om arme mensen. Hier zit de armoe stil om de kachel in een warmtehuis en deelt het Rode Kruis

boterhammen uit op de basisschool. Het aantal boterhammen zal straks wel minder worden nu er weer meer geld naar het nieuwe Cambuurstation moet. Ook het Spoordok moet gebouwd worden, dat kost ook de nodige duiten. Er werd al gesproken van een Biergarten, waar een pint kan worden gedronken. Ik kan niet wachten op de Bratwurst mit Senf und Kartoffelsalat. Op het dak van een parkeergarage kan straks worden getennist. PvdA-wethouder HEIN DE HAAN vond het allemaal prachtig. Maar ja, het was wel een architect die dit blij vertelde. Ondertussen stond voor de Blokhuispoort een troosteloze menigte voor de ingang van een kerstmarkt, sikke-neurig omdat het wachten tot de toegang tot de zwavelstokjes zo lang duurde.

Ons gemeentebestuur is inmiddels druk in de weer om allerlei regelingen op te tuigen om het particuliere leed te verzachten en te redden wat er te redden valt. Hoe je precies bij die rokende vleespotten moet komen is voor velen nog een raadsel. Onbegrip heerst alom. Daardoor komt het zelfs voor, ik verzin dit niet, dat bepaalde fondsen moeite hebben om van hun geld af te komen.

GroenLinks-wethouder EVERT STELLINGWERF liet tijdens een afvaldebat (betalen per kilo) weten het ook niet meer te snappen. 'We communiceren ons suf', aldus de wethouder, die werd aangesproken op vermeende onduidelijkheid over de nieuwe betalingswijze voor het aangeboden afval. Misschien mankeert er toch iets aan de communicatie wanneer er bij iedere vergadering opmerkingen hierover gemaakt worden. Misschien zou de wethouder ervoor voor moeten kiezen om zijn beleid eens uit te leggen in kranten die nog door de burgers gelezen worden. Het is maar een ideeetje. Misschien kan Harry van der Molen, die, zo schat ik in, straks nog wel een paar middagjes over heeft, zijn pr-diensten aan de gemeente aanbieden.

Ondanks alles: niet getreurd, we zijn in Friesland, zo heeft onderzoek uitgewezen, arm, maar gelukkig.

MONUMENTALE GLAS-IN- LOODRAMEN KOEPELTHEATER GERESTAUREERD

Het Koepeltheater in Leeuwarden wordt na een periode van stilstand, mede veroorzaakt door corona, weer tot leven gebracht. Ondernemer Tjalling Rollema is bezig met de tweede fase van de groot-scheepse restauratie van het monumentale gebouw aan de Vredeman de Vriesstraat. In het voorjaar 2023 hoopt hij het Koepeltheater weer bij de tijd te hebben. Precies op tijd om het jubileumjaar te vieren.

'Er komt een compleet nieuw verwarmingssysteem in het Koepeltheater, de bar en foyer worden verplaatst en aangepast. Ik verwacht dat het verwarmingssysteem in september kan worden geïnstalleerd. De monumentale glas-in-loodramen in de westgevel zijn naar de restaurateur. Tegen het einde van het jaar verwacht ik dat die herplaatst kunnen worden. We bereiden ons theater voor op de viering van het honderdjarig bestaan van het gebouw. We zijn in gesprek met Hoite Pruikasma om in samenwerking met hem een groots concert te organiseren.

We zitten wat betreft het 100-jarig bestaan nog in een brainstormfase en het is nog te vroeg om gedetailleerde informatie te geven. Het jubileumconcert is de eerste activiteit in 2023.

Rollema verwacht na dit jubileumconcert weer een reeks concerten te kunnen programmeren en de zaal gereed te hebben voor verhuur. 'Deze zaal leent zich perfect voor middelgrote gezelschappen. We hadden hier onder meer de jubileumbijeenkomst van het Fûns Skjinne Fryske Energzy (het Friese fonds voor verduurzaming FSFE) en dan zie je hoe zo'n kerkzaal zo'n bijeenkomst cachet geeft. Ook op de theatervoorstellingen van De Kast en van pianist Wibi Soerjadi kijk ik met genoegen terug. En wat te denken van het concert dat door Rob de Nijs werd gegeven? Het derde weekend van april is gereserveerd voor het jubileumconcert van Hoite Pruikasma waar het geweldige orgel zeker een rol in gaat spelen. Over de verkoop van kaarten komen nog nadere mededelingen.

Rollema, eigenaar van bedrijevencentrum Crystallic, ziet met genoegen dat het gebouw nog nooit zo vol huurders heeft gezeten. 'We sleutelen regelmatig aan het gebouw om het voor onze huurders zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Ik zie een ook een verandering in verhuur. Grote ondernemingen zoals een telecommatenschap zien hun personeel wegens gebrek aan betaalbare woonruimte in de Randstad verhuizen naar de provincie waar ze kleine kantoren in bedrijfsverzamelgebouwen openen om het fysieke contact met hun werknemers te houden. Wij zijn blij dat we hen hierin kunnen faciliteren.'

SPONSOR: ROLLEMA VASTGOED

DE GEZONDE APOTHEEK

OOK OP
ZONDAG GEOPEND
VANAF 12.00 TOT 19.00 UUR
VALERIUSSTRAAT 63,
8916 EA LEEUWARDEN
058-2153399

BESTEL VOOR DE FEESTDAGEN UW VISSCHOTELS OP TIJD OM TELEURSTELLING TE VOORKOMEN

Dalstra oliebollenkraam

De smakelykste oliebollen fan liwwadden is geopend tm 31 december bij de praxis mega en tuin Leeuwarden. Oudejaarsdag open van 08.00 tot 1700 uur.

Het HUBO team

WENST U EEN GELUKKIG EN GEZOND NIEUWJAAR

Hubo Woudstra • Hobbemastraat 5
058-2155414

BOVEN DE HUBO VINDT U HET BREIPARADIJS

Het Breiparadijs Voor garens en meer

Hobbemastraat 5
www.breiparadijs.nl

Allround rioolspecialist?
Boonstra RioolService
BEL! 06 22 49 88 24

WIJ WENSEN U EEN
GOED EN GEZOND
NIEUWJAAR

OOK DAN STAAN
DEZE BEDRIJVEN WEER
VOOR U KLAAR

De Glaszetter van Leeuwarden

Glaszetter nodig? Bel nu 058-2124160

Tjitte's Glas
Van Ostadestraat 49a • Leeuwarden
www.tjittesglas.nl • info@tjittesglas

Orthodontiepraktijk Leeuwarden

Schrans 57-59 Leeuwarden
058-2887555

Orthodontiepraktijk
LEEWARDEN

Brasserie de Spiegelaar

Nieuwestad 141 • 058-2129014 • www.brasseriespiegelaar.nl

Groene Ster Duurzaam: Reactie op artikel Leeuwarder Courant

Het leek ons aan de orde om een reactie van onze kant geven op het artikel in de Leeuwarder Courant van 5 december 2022 met als titel: 'Houd toch op met festivals in Groene Ster'.

Met deze titel als conclusie van de analyse van LC-journalist Patrick van 't Haar dat de gemeente Leeuwarden er verstandig aan doet om te stoppen met "... krampachtig vast te houden aan de Groene Ster ..." en "... met een open houding het gesprek aan te gaan ..." met festivalorganisaties om te komen tot een andere "... plek waar festivals kunnen worden georganiseerd, nieuwe initiatieven kunnen ontstaan ...", zijn we het roerend eens.

Wat ons eveneens verheugt is de vermelding in de krant dat de organisatie van Welcome to the Village hier ook welwillend tegenover staat. Ook wij als stichting hebben in het overleg dat we hebben gehad met burgemeester Buma en wethouder Kuiken in februari 2021 de optie voor een andere locatie al eens naar voren gebracht en gezegd dat we ze daar graag bij willen helpen.

Nu maar hopen dat de gemeenteraad dit signaal eens een keer oppakt en wethouder Hein Kuiken de goede kant opstuurt.

Zij is de enige die deze wethouder kan bewegen. Want overheidsgelden blijven pompen in het realiseren van een bestemmingsplan met tal van dure onderzoeken (doorgaans met wensresultaten die niet standhouden in een rechtszaak), en met de inhuur van adviesbureaus en juridische procedures met alle risico's van dien, en niet te vergeten het feit dat bij een mogelijk hernieuwd bestemmingsplan nog steeds vergunningen en ontheffingen vereist zijn, is om al deze redenen eenvoudig geen goed idee. Die overheidsgelden kunnen beter worden aangewend voor de zoektocht naar, en de verwezenlijking van, een andere, maar vooral juridisch levensvatbare plek.

Die locaties zijn er; je moet het alleen willen. WttV lijkt daartoe bereid. Echter, de hobbel die hierbij wel weggenomen moet worden is hetgeen door de gemeentelijke rekenkamer in 2020 al kernachtig is benoemd met de term 'tunnelvisie'. Een kwalificatie waar het college zich niet in herkent (zie reactie college op het rekenkamerrapport). Daar ligt dus nog wel een fundamenteel probleem...

En feitelijk komt de analyse van de Leeuwarder Courant tot diezelfde conclusie.

Wijziging bestemmingsplan kansloos

De festivals vertrekken uit de Groene Ster en dreigen met vertrek uit Leeuwarden. De reden is dat de vergunningen die de gemeente en provincie afgeven voortdurend worden vernietigd door de rechtbank. Dat is een te groot risico voor de festivals. Volgens de gemeente wordt dat beter als het bestemmingsplan wordt gewijzigd. En daar moeten we de gemeente toch teleurstellen. De rechtbank vernietigt die vergunningen niet alleen op procedurefouten maar ook op inhoud. Die inhoud betreft onderwerpen als natuurschade en aantasting van de leefomgeving van omwonenden.

En diezelfde Europese en Nederlandse wetsregels die gelden voor de omgevingsvergunningen en natuurvergunningen gelden ook voor bestemmingsplannen. Dus pogingen om het bestemmingsplan te wijzigen zullen vastlopen in dezelfde regels die nu de festivals in de Groene Ster tegen houden.

Fokelien van der Meulen (CDA) LIGT DWARS

Van een redacteur • Beeld Anton Feddema

Stort Leeuwarder gemeenteraad zich in nieuwe avonturen?

De heer Rijke, raadsadviseur Andere Overheid bij de griffie, schreef een notitie met een grijs aan voorstellen en ideeën hoe de gemeenteraad zich beter, of in elk geval anders, zou kunnen profileren. Vorig jaar eindigde een uitgebreid project rond Andere Overheid met een feestelijk symposium met vier soorten stamppot. In de stukken van Rijke staat nu geschreven dat de aandacht verlegd moet worden van wat de ambtelijke organisatie beter zou kunnen doen – met uiteraard de vermelding dat dat proces ook doorloopt – naar de vraag hoe de gemeenteraad (de gekozen volksvertegenwoordigers) beter uit de verf kan komen. De notitie haalt veel overhoop. Wie ziet hier door de bomen het bos nog? Een begrijpelijke rapportage van de resultaten van het project in het vorige jaar heeft Liwwadders tot op heden niet ontvangen. Ambtelijk zou er van alles gebeuren. Bijvoorbeeld de benoeming van ambtenaren met 'doorzettingsvermogen'. Wie weet hier meer van?

Veel citaten, weinig analyse

De raadsadviseur citeert links en rechts uit verhandelingen van de Raad van State, www.Raadsleden.nl, minister Bruins Slot, rapporten en brieven van de Leeuwarder Rekenkamer, inwonersonderzoeken, verwijzingen naar bestuurlijke ecosystemen (Friese griffierskring), het wetsvoorstel 'Versterking participatie op decentraal niveau' en noemt maar op. Het verbindend principe – om met Godfried Bomans te spreken

– blijft wat buiten beeld. Het heeft uiteraard te maken met de kloof tussen overheid en burger die overbrugd moet worden. Welke middelen daarbij het beste gehanteerd kunnen worden en welke inspanningen het meeste rendement op kunnen leveren – de notitie verschaft nog niet het begin van een analyse. Een draadje dat blijft hangen is vooral het project Leeuwarden Oost, waar de raad een eigen rol op zou moeten eisen. Welke precies, dat moet zich gaandeweg maar uitkristalliseren – als we het goed begrijpen.

Want een waarschuwing is op zijn plaats: wie het heeft over Andere Overheid bevindt zich op glad ijs. Dat lezen we ook in de Rekenkamer-rapporten. Alles is voortdurend in verandering, iedereen is steeds opnieuw bezig met 'rolneming', zoals Rijke het noemt. Een problematische toestand, zo lijkt het wel.

Raadsleden twijfelen ook

In een bespreking bleek dat de raadsleden zelf aan veel twijfel

onderhevig zijn. Met name raadslid Fokelien van der Meulen (CDA) opponeerde nogal. De CDA-ers zien zich vooral als vertegenwoordigers van de kiezers die met regelmaat de inwoners opzoeken. Ze doen dat uitdrukkelijk ook als leden van een partij die er ideeën op nahoudt. Een vage rol als 'raadslid' dat de raad als 'collectief' – dit begrip hanteert de Rekenkamer regelmatig – voor het voetlicht moet brengen, spreekt het CDA niet aan.

Marcel Visser (VVD) – zelf een informele 'meedenker' in het proces, zoals de notitie vermeldt – trok ook aan de bel. Volgens Visser moet allereerst goed duidelijk worden of raadsleden en partijen echt deze kant op willen. Hij beschouwt dit als een principiële vraag waarop eerst een helder antwoord moet komen. Volgens Visser zal de nieuwe benadering veel impact hebben. De consequenties moeten goed in beeld komen. En dan moet nog maar blijken wie er allemaal voor gaan kiezen. Carlijn Niesink (CU) sloot zich bij Visser aan. Ze verzuchtte

dat het bestaande werk als raadslid al nauwelijks te behappen valt. Welke ondersteuning komt er voor allerlei potentiële nieuwe opgaven?

Raadsleden willen niet meer kalken op flapovers

Onze conclusie daarom in dit stadium: wat de nieuwe weg gaat worden is nog zeer omstreven. Verbazingwekkend was daarom het enthousiasme dat raadsadviseur Rijke aan het eind van de bespreking toonde. Het leek alsof de opmerkingen van Van der Meulen en Visser – eerst moeten er principiële vragen worden beantwoord – hem geheel waren ontgaan. Vermakelijk was wel dat de raadsleden – na herhaald verzoek van de raadsadviseur om in kleine groepjes op flapovers te gaan kalken – dit weigerden. De raad lijkt in dit geval eindelijk de kleuterklas ontgroeid.

De vergadering gaf er de voorkeur aan dat iedereen nu eerst maar eens duidelijk moest zeggen wat zij/hij, en haar/zijn partij, ervan

vond. Die helderheid is nog niet alle raadsleden op het lijf geschreven. Het geheel bleef mistig. De FNP merkte op – bij de suggestie van Rijke om de dorpscoöperatie Grou mee te laten liften op het streven naar een Andere Overheid – dat het dorp Grou graag zelf zaken regelde en niet erg hield van allerlei bemoeienis van buitenaf.

Rijke bleef erbij lachen. Bij een andere bijeenkomst – na deze zitting – deelde hij al bijna een subsidie uit aan een nieuw burgerinitiatief Collectief Kapitaal uit middelen in het kader van de Andere Overheid. Of anders middelen waarop hij graag het stempel van Andere Overheid zou drukken. Fokelien van der Meulen stak de vinger op. Voorzitter van der Galiën (Lijst 058) pikte haar signaal goed op en maande Rijke niet te veel voor de troepen uit te lopen.

Theater gaat door: hoogleraren worden ingevlogen

Hoe dan ook, dit theater gaat door. We kregen de aankondiging van een bijeenkomst begin februari 2023, waarvoor een aantal hoogleraren wordt uitgenodigd. Het zal gaan over 'hybride democratische innovaties', of 'deliberatieve participatievormen'. Rijke vindt dat de raadsleden bij deze bijeenkomst in groepjes van 6 tot 8 personen in gesprek moeten gaan. Er zal dan specifiek aandacht zijn voor de rolopvatting, daar is de 'rolneming' weer, van 'raadsleden in en rondom participatieprocessen'.

ALS ER HYBRIDE STAMPPOT OP HET MENU STAAT, WIL DE HOOFD-REDACTEUR VAN LIWWADDERS GRAAG MEEDOEN.

WIJ ZIJN VERHUISD NAAR HET CAMBUURPLEIN 1A!

Naast afhalen kunt u in onze ruim opgezette zaak lunchen e.d.

Ontdek nu onze heerlijke menu's én broodjes!

TOM'S CAFETARIA

• Download onze app voor acties of gratis producten.

• Bestel op onze officiële site www.tomscafetaria.nl voor acties of gratis producten.

Google play App Store

WWW.TOMSCAFETARIA.NL

livera

CADEAUTIP!

SALE KORTING TOT 50%

Ruiterskwartier 123 • 8911 BS Leeuwarden

Advertorial • Foto's Simon van der Woude

VUL JE TASSEN EN DOE EEN BOD

'Hallo, ik ben Sietske uit Makkum. Hebben jullie ook toevallig een hoekbank staan, zwart of donkerbruin?' Bij Ut Strúnhûs in Stiens is geen nee te koop. De grote hal van de kringloopwinkel staat mudvol met de meest uiteenlopende zaken, van grammofoonplaten en tafels tot bedden en kleding en alles daartussenin.

Via Facebook wordt druk gediscussieerd, zoals met Sietske uit Makkum met haar vraag over de bank.

Netty laat weten dat ze goed te spreken is over de service tijdens het bezorgen van haar bank. De medewerkers plaatsen vrijwel dagelijks berichten en foto's op het platform om te laten zien wat ze in huis hebben.

In de kantine bij de grote hal aan de Truerderdyk in Stiens vertelt medewerker Lammert Visser wat zoal de dagelijkse werkzaamheden zijn. De medewerkers van de zelfstandige kringloopwinkel houden zich bezig met het op orde houden van de winkel, het vervoer van de goederen naar de klanten en de inbreng van goederen. Ook assisteren ze bij ontruimingen van woningen.

'We werken door de hele provincie. Overal is wel wat te doen. Via mijn broer ben ik hier ingerold en het werk in Ut Strúnhûs bevalt mij erg goed.' Er is geen dag

hetzelfde in de kringloopwinkel, vertelt Lammert, teruggekeerd van de kassa, waar een klant net heeft afgerekend. Dat afrekenen gaat bij Ut Strúnhûs anders dan anders. 'We hebben de goederen niet van prijzen voorzien. Bij de kassa bepalen we de prijs en we vinden het leuk wanneer de klanten handelen. Met het aanbod van de klant gaan we vaak mee en dat betekent natuurlijk dat ze blij de deur uitgaan. Hopelijk komen ze dan terug.'

Bij een kringloopwinkel is het een komen en gaan van goederen. Het aanbod wisselt bijna per uur. De medewerkers Auke, Yvonne, Jolanda en Chris wisselen geregeld van werkzaamheden. In

de kantine vullen de Hollandse hits de ruimte en wordt de sfeer verhoogd door het kersttableau op tafel. Lammert wordt herhaaldelijk weggeroepen om zijn onderhandelingsvaardigheden bij de kassa te tonen. Klanten vertrekken met wat hij noemt 'klein spul'.

Dat het voor velen allemaal financieel wat minder wordt, is ook bij de medewerkers van Ut Strúnhûs opgevallen. Lammert:

'Mensen letten wat meer op hun centen. Dat merk ik bij de kassa. Daar houden we met de prijsbepaling rekening mee.'

Op Facebook worden af en toe acties aangekondigd. De decembermaand is uitgeroepen tot Dolle December Kledingmaand. Vul je tassen en bigshoppers voor vijf of tien euro. Iedere dag nieuwe aanvoer, aldus het bericht. 'Hebben jullie toevallig ook een goed werkende naaimachine rondslin-

Soms vinden we iets bijzonders zoals een helm uit de Tweede Wereldoorlog of een bijzonder schilderij

geren?', vraagt Suzanne Haagsma via Facebook. Nee, die was op dat moment niet voorradig, maar dat kan ieder moment veranderen. Lammert: 'Soms vinden we iets bijzonders zoals een helm uit de Tweede Wereldoorlog of een bijzonder schilderij. Je weet gewoon niet wat je tegenkomt in zo'n grote hal.'

'Ik zou zeggen: kom langs en sneup lekker tussen de vele goederen.'

**BEDANKT VOOR DIT
GOEDE ARTIKEL!**

Graag lees ik meer van dergelijke stukken en daarom scan ik de QR-code en maak direct 1,50 over op de rekening van Liwwadders

TIJD IS DE GROTE HEELMEESTER

**WIJ WENSEN
U EEN VOOR-
SPOEDIG 2023**

**LEO DOODKORTE
JUWELIER
HORLOGER**

Bouwbedrijf Dijkstra Draisma herstelt schade

KOPGEVELS HAGELNIEUWE WONINGEN LOMBOKSTRAAT GESLOOPT

Wat is er aan de hand in de Leeuwarder Lombokstraat? De kopgevels van twee hagelnieuwe woonblokken op de hoek Lombokstraat en Balistraat zijn verwijderd en de medewerkers van bouwbedrijf Dijkstra Draisma zijn bezig met herstelwerkzaamheden. Opmerkelijk: de woningen zijn nog geen drie jaar oud en gebouwd in opdracht van woningcorporatie Elkien.

Volgens een bouwdeskundige is er iets grondig misgegaan met de fabricage van de buitengevel die in de bouwfabriek van Dijkstra Draisma in Dokkum is ontwikkeld. Of is het ook misgegaan bij de montage op de bouw?

De buitengevel bestaat uit een geraamte van vurenhout (CLS) met daar tussenin piepschuim (tegenwoordig EPS) als isolatie, afgedekt door een (watervaste) plaat waarop aan de buitenzijde steenstrips. Deze geprefabriceerde buitengevel is voor de dragende betonnen buitenmuur geplaatst. Er is vocht in de geprefabriceerde buitengevel binnengetrepen en door condensatie is het inwendige houten geraamte ernstig gaan rotten.

Het gevolg van deze ondeugdelijke acties is dat het vocht dat is ontstaan in de constructie niet weg kan en zich ophoopt in de gevel. Zwarte plekken laten zien dat de constructie niet deugt.

Liwwadders wilde graag van Dijkstra Draisma, vele malen onderscheiden met prestigieuze prijzen en ontvangen subsidies, weten hoe dit mogelijk is bij nog niet zo lang geleden opgeleverde woningen en of het euvel bij meerdere woningen speelt. We hebben nog geen reactie gehad van het bouwbedrijf.

Klein leed (naast het grote) in de Vlietzone

GROEN HUISJE KAAL GESNOEID

(TEKST: VIA TWITTER, BERICHT UIT DE VLIETZONE)

We waren zo blij met ons 'groene' huisje door een bewoner onderhouden en behorend bij de graffiti. Gisteren is alles weggesnoeid. Hoe is dit mogelijk, gemeente Leeuwarden en Omrin?

Advertorial

TROOST BIEDEN IN EMOTIONELE OMSTANDIGHEDEN

Manning Uitvaartzorg is een lokaal en kleinschalig uitvaartbedrijf. Onze mensen zijn betrokken, vriendelijk en zorgzaam. Met die insteek verzorgen wij respectvolle uitvaarten in de hele provincie. Wij zijn 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar.

'Waarom men gebruik zou moeten maken van Manning Uitvaartzorg? Vanwege de persoonlijke benadering. Ik snap wel dat alle uitvaartzorgbegeleiders dat zullen zeggen, maar het gaat ons om de inhoud van die benadering.' Wilfred Manning is elf jaar uitvaartverzorger waarvan drie jaar zelfstandig. Vanuit Wergea regelt hij met zijn team uitvaarten op maat. 'Het mooie van ons werk is dat je hulp en troost kunt bieden in emotionele omstandigheden.'

Je bent vrij te bellen wie je wilt als het om begraven of cremen gaat. Dit kan volgens Wilfred Manning niet genoeg worden benadrukt. 'Veel mensen bellen bij een overlijden meteen hun verzekeraar. Ze hebben er ooit een polis aangeschaft, en denken dat via de verzekeraar alles wordt geregeld. Maar men is volledig vrij om de uitvaartverzorger te kiezen die men wil. En de uitkering van de polis wordt door ons geregeld.'

Het organiseren van een uitvaart moet vanaf het eerste moment goed zijn, vertelt Manning op zijn kantoor in de voormalige zuivelfabriek van Frico in Wergea. 'Je kunt het niet over doen. Dus alle facetten van de begeleiding moeten in detail kloppen. Wij beginnen met luisteren, regelen de uitvaart naar wens en hopen

Alle familieleden moeten zich in de gekozen uitvaart kunnen vinden

dat men aan het eind van de week met een goed gevoel terugkijkt op de begrafenis of crematie.'

Op zijn website schrijft hij: 'We staan in ons dagelijks leven niet vaak stil bij de dood. Toch krijgen we er allemaal mee te maken. Het is hierdoor heel belangrijk dat u op een passende manier afscheid kunt nemen van uw dierbare. Bij Manning Uitvaartzorg geloven wij dat liefde mensen verbindt. Daarom helpen wij u graag met liefde afscheid te nemen, zodat u zich verbonden voelt met de mensen die belangrijk voor u zijn.'

'Wat wij precies doen? We gaan eerst in gesprek met de nabestaanden, daarna geven we advies waarbij de achtergrond van de overledene in de meeste gevallen een bepalende rol speelt. Als de overledene veertig jaar vrachtwagenchauffeur is geweest, waarom zou je dat gegeven niet betrekken bij de uitvaart? Bijvoorbeeld in plaats van een rouwauto is er ook een rouwtruckframe beschikbaar voor het vervoer naar het crematorium of de begraafplaats. Zo zijn er tal van mogelijkheden die we in overweging geven.'

'Dat luisteren en even achterover hangen is ook van belang omdat er soms conflicterende zaken binnen families spelen. Als uitvaartverzorger moet je in staat zijn om verzoenend te handelen door alle voors en tegens op een rij te zetten en daaruit een voor alle betrokkenen evenwichtige en stijlvolle uitvaart te organiseren. Alle familieleden moeten zich in de gekozen uitvaart kunnen vinden. In een voorgesprek geef ik ook altijd de suggestie mee om niet alles vooraf te regelen, daarmee beperk je de inbreng van de familie. Het is voor de familie van belang om ook op hun eigen manier afscheid te nemen. Daar moet je altijd ruimte voor maken.' Als u uw wensen van tevoren wilt vastleggen, kunt u daarvoor contact opnemen met Manning, ook is er een wensenboekje beschikbaar.

Ook over de financiële kant van begraven en cremen geeft Wilfred Manning uitgebreid advies en is hierover transparant. 'Elke uitvaart is uniek en daarom is een vast bedrag moeilijk te zeggen, dit is afhankelijk van de keuzes die door de familie worden gemaakt. Wil je bijvoorbeeld begraven worden op de katholieke begraafplaats van Dronrijp of worden gecremeerd in het crematorium in Goutum, dan staan daar verschillende bedragen voor. We brengen het allemaal in beeld.'

Tekst en foto: André Keikes

ZIJ DIE ZONDER HOND WETEN NIET WAT ZE N

Heb je altijd al eens een hondenbezitter in het echt willen zien op het moment dat hij of zij de hond uitlaat? Kom dan vroeg uit de veren, want hondenvrienden behoren doorgaans tot de matigste soort. Of ze moeten wel omdat Lazy, Grom of Popke het gewoon niet langer kan ophouden. De gemeente Leeuwarden kent dik zeventuizend geregistreerde honden, die allemaal een baas meesleuren. Bijvoorbeeld richting een van de 56 losloopterreinen. Dan kan de eigenaar zelf even afhaken en rustig van gedachten wisselen met andere bazen. Bijvoorbeeld over zakjes en brokjes.

Honden heten vriendschapsmakers. En dat zijn ze ook. Honden zien het bestaan veelal van de vrolijke kant. Ze zijn dan ook heel anders dan de meer contemplatief ingestelde poezen met hun vaak vergelijkbaar geaarde menselijke huisgenoten. Mensen reageren ook heel verschillend op de twee. Een dromerige brasseriepoes op een stoel naast je, zoals Bobbie van brasserie De Spiegelaar, ja, dat vinden mensen leuk en gezellig. Bij een slapende hond op zo'n plek blijft het restauranttafeltje waarschijnlijk leeg. Je weet immers maar nooit wat zo'n hond gaat doen. Blaffen, bijten, kruissnuffelen....je weet het niet.

Poezen gaan hun goddelijke gang, honden dienen de baas. Dat klinkt wel wat serviel, maar ze hebben samen toch dikke pret. Bijvoorbeeld als er balletjes of stokken worden gegooid. Dan slooft een hond zich optimaal uit om zijn energie kwijt te raken, maar vooral om zijn baas te overtuigen van zijn oneindige loyaliteit. Desgewenst hapt hij in benen van indringers. Soms speelt hij met soortgenoten tot hij letterlijk omvalt van de slaap. Op zulke momenten zijn de meeste honden meer koediekoe die dan ooit.

Loslopen is er in ons land en dus ook in onze gemeente buiten de losloopegebieden niet meer bij. Maar van die fijne ravotplekken

In Grou is zelfs een heuse speeltuin voor honden

zijn er gelukkig vele, onder meer aan de Rengerslaan, de Vredeman de Vriesstraat, in het Leeuwarder Bos en aan het Potmargepad.

Voor liefhebbers van hondenstrandjes zijn er de Groene Ster en de Froskepolle. In Grou is zelfs een heuse speeltuin voor honden met hindernissen en speeltoestellen. Ook bij het Kalverdijkje en de Wielenpolle staan speelobjecten voor de harige vriendjes.

In oude tijden zouden dit allemaal ondenkbare ontwikkelingen zijn geweest. Er waren nog lange tijd, tot wel in de jaren zeventig, hele of halve zwervhonden, die vooral voor hondenbezitters met een loops teefje knap irritant waren. Menigee nam een tennisracket, knuppel of stoffer (van het blik) mee om korte metten te maken met het grensoverschrijdend gedrag van het hondse patriarchaat.

Zelf zette ik eens een zeer opdringerige rode keeshond met kop en kont over het nu niet meer bestaande smeedijzeren hek naast het toenmalige Lienwardcollege aan de Kanaalstraat. Dat bracht even rust, al gaf het wanhopige gebel van de opgesloten achterblijver geen goed gevoel. Eenmaal weer thuis dus toch maar even de fiets gepakt om hem te bevrijden.

Als dank volgde hij mij, kennelijk drager van aantrekkelijke geuren, totaal verwoed van geilheid. Het trappen op de pedalen werd bijkans onmogelijk. En de rooie bleef zonder ingrijpen van wie dan ook gewoon weken voor de deur zitten, volgde mij tot op school, kwam zelfs een keer doodleuk het klaslokaal binnen stappen, terwijl hij het niveau van die opleiding lang niet aankon.

Zulke vrije beesten heb je niet meer. Bovendien zijn veel vrouwelijke nabestaanden van de generatie van rooie Kees gesteriliseerd of aan de pil. Daarnaast staan alle hondenbelastingplichtige dieren, van takshond tot terriër, tegenwoordig in de digitale bakken van de gemeente. Natuurlijk compleet met juridisch altijd interessante details omtrent de baas, mocht diens onwezen zich eens aan iets of iemand vergrijpen. Daar denk je niet aan als je op een heldere vroege ochtend zo'n blij koppel ziet lopen, de riem van Watson of Mantsje losjes bungelend dan wel strak staand van spanning over de te verwachten avonturen in het losloopegebied.

Langzaam gegaard rundvlees

Ananas

Koriander

6,95

NUEVO!

QUESADILLA BARBACOA

Follow us

DEEL JOUW FAVORIETE #MUNDOMOMENTS OP INSTAGRAM EN MAAK KANS OP LEUKE PRIJZEN

DEN ZIJN, MISSSEN

Nog even over hondenpoep. Ook drollen die in een losloopgebied uit de hond komen, moeten volgens de gemeentelijke maatstaven opgeruimd worden. Doorgaans gebeurt dat met behulp van een plastic zakje. Dit lauwwarme kleinood kan dan ergens in een van de 2084 gemeentelijke afvalbakken worden gemikt, dan wel in een van de 190 op het riool aangesloten Gepp-bakken. Die laatste zijn van de gelijknamige fabrikant, die zijn roestvrijstalen inwerpbakken functioneel, oerdegelijk en zelfs fraai durft te noemen. Daarover valt natuurlijk te twisten. Er zijn namelijk ook mensen die een realistisch uitgevoerd bronzen mini-voetballertje of spionerende lichtekooi fraai vinden, al kun je daar dan weer geen biologisch afbreekbare zakjes met dierlijke excrementen in werpen.

Zij die zonder honden zijn, zouden eens even de pas in moeten houden bij zo'n gebied, want daar zie je pas waar deze dieren ook toe in staat zijn: onvoorwaardelijke kameraadschap, dat zich vertaalt in staartbijten, elkaar achterna rennen of gezellig samen poepen. Iets wat honden vroeger al zo leuk samen deden tijdens de jaarlijkse internationale paasshow van de Kynologen Club Friesland in de toen nog niet afgebrande Frieslandhal. Strenge jury's bekeken daar kop en kont, tred en schofthoogte van honderden honden. De besten kregen een glimmende beker van minstens f3,75 uit de winkel van Morrema's Sportpalace aan de Nieuwestad.

NUTTIGE TIP
Ten slotte nog een nuttige tip over het bewonderen van een hondenbaas met dier in de stad in de vroege ochtend. Je kunt zo iemand zonder risico groeten, ook al heb je zelf geen hond bij je. Na een verstaanbaar 'goeie', krijg je vast een groet terug. Maar om werkelijk opgenomen te worden in de ongecompliceerde hondenmaatschappij, kun je niet zonder. Daar zorgt je huisvriend wel voor. Een hond is altijd in voor een feestje, straalt altijd gretigheid uit. Hij zal je als het ook maar even kan toeroepen, om met schrijfster Pauline Slot te spreken: 'Ga mee naar buiten, om het leven te vieren'.

Heeft u nog oude (kapotte) gouden of zilveren sieraden?
Ze zijn veel geld waard!!

Kapot, versleten, onbruikbaar, wij bieden u een eerlijke sloopprijs.
Gouden en zilveren sieraden en munten kopen wij in voor een samen met u te bepalen prijs.
Kom vrijblijvend langs.

GJ VAN ARK JUWELIER
Nieuwestad 18-20 Leeuwarden 058 212 92 91
www.gjvanarkjuwelier.nl
DONDERDAGAVOND KOOPAVOND GEOPEND

Eens een Leeuwarder...

Tekst en tekening: André Keikes

Wat is nou precies een bekende Leeuwarder? Sterker: wat is een Leeuwarder? Er zijn zo veel varianten. Je hebt fulltime-Leeuwarders, deeltijders, freelancers, neo-Leeuwarders, post-Leeuwarders, interim-Leeuwarders en ook would-be-Leeuwarders. Ik ken zelfs een Leeuwarder te Lelystad, die consequent Liwwadders praat met zijn (niet in Leeuwarden geboren) papegaai.

Ik teken ze in ons aller biotoop: de straten en stegen, kades, pleinen, huizen en gebouwen van deze stad. Ook stadgenoten die ons ontvallen zijn, maar door gerichte gebruikmaking van ons geestesoog blijven voortleven in de wereld van nu. Een Leeuwarder is, laten we het daar op houden, iedereen die 'wat heeft' met Leeuwarden. En verder geen gemopper, geklaag of kritiek op mijn keuze, die is wat-ie is, al had het natuurlijk ook een totaal andere selectie kunnen zijn.

DEEL 10 Gert-Jan Segers

Gert-Jan Segers, leider van de kleinste coalitiepartij ChristenUnie, werd weliswaar in Lisse geboren, maar groeide op in Leeuwarden, waar hij het christelijk gymnasium Beyers Naudé doorliep. Hij kwam hier terecht omdat zijn vader in Leeuwarden als evangelist werkte. Na zijn schooltijd keerde hij terug naar de bollenstreek. In Leiden ging hij vervolgens studeren. Daarna wenkten onder (veel) meer de Evangelische Omroep, een tijd als zendeling in Egypte en de landelijke politiek. Maar je mag er toch van uitgaan dat de voor een mens zo belangrijke jeugdjaren wel zijn sporen hebben nagelaten bij Segers, die zijn partij met slechts een handvol zetels indrukwekkende invloed op het landelijke beleid gaf. Hij zal wel gedacht hebben: Ken't skele juh, we gaän der foor.

Margaretha de Heerstraat

**DONATEURS ZIJN BROODNODIG
VOOR GOEDE JOURNALISTIEK**
DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

SIJBE KNOL 'Verkiezingsstrijd gaat tussen FNP en PvdA'

Door Andries Veldman • Foto: Simon van der Woude

'LELYLIJN KOMT ER

De komende verkiezingsstrijd voor het bestuur van de provincie Friesland zal gaan tussen de partijen FNP en PvdA. Dat verwacht de jonge, onbevongen lijsttrekker Sijbe Knol van de FNP. Op zijn 32-ste verjaardag legt de lijsttrekker aan de verslaggever uit wat hem voor ogen staat met de provincie als hij de leidsels in handen krijgt. 'De levendigheid en de bedrijvigheid in dorpen en steden moet terug. De bereikbaarheid op het platteland moet worden verbeterd. En maak sterker wat we al hebben. Dan wordt it in stik noflikier.'

In zijn onlangs gehouden Fedde Schurerlezing gaf Knol aan wat hij wil met de provincie. Geen Lelylijn of Deltaplan. Knol moet niks hebben van de 'gezochte argumenten' van degenen die deze megalomane plannen in de lucht proberen te houden. 'Dat hebben we eerder gezien met de Zuiderzeelijn.' Dat burgemeester Buma van Leeuwarden met verve via Radio 1 staat te verkondigen dat die Lelylijn er moet komen, de gemeenschap daarbij een gouden toekomst belooft, en daarbij even vergeet dat hij boven de partijen zou moeten staan, daar kan Knol met zijn verstand niet bij. 'Die lijn is niet te betalen. Die lijn komt er niet, ook al zal hij binnenkort op een Europees kaartje pronken.' Wat inderdaad enkele dagen na het gesprek gebeurt. Wat hij in dit opzicht van Buma vindt? 'Daar ga ik niet over. Daar redt Jan-Willem Tuininga (fractievoorzitter in de gemeenteraad van Leeuwarden) zich maar mee.' Volgens Knol moet er aan andere

OP KNOL'S VERJAARDAG ('STRAKS EVEN NAAR PATA NEGRA') ZIT HIJ MET NOG TWEE FNP'ERS IN EEN KLEINE RUIMTE OP HET PROVINCIEHUIS. HET KANTOORTJE IS HUN UITVALSBASIS. 'ALLES KOMT UIT DIT HOKJE WEG.' ZE BLIJKEN GRAAG DE WERELD IN TE TREKKEN OM HUN BLIK TE VERRUI- MEN. 'WE ZITTEN REGELMATIG IN BRUSSEL OM INFORMATIE AAN TE LEVEREN EN TE HALEN. DE DUITSE REGIO'S HEBBEN ALLEMAAL EEN LOB- BYIST IN BRUSSEL. ER IS GEEN PARTIJ DIE DAAR ZO VAAK ZIT ALS DE FNP. WE WORDEN SERIEUS GENOMEN.' DAT LIGT ANDERS IN HET VERTROUWDE PROVINCIEHUIS AAN DE TWEEBAK- MARKT, ZEGT SIJBE KNOL. 'HIER KIJKEN DE MENSEN OP HET PROVINCIEHUIS ONS NOG WEL EENS RAAR AAN. HIER VINDEN ZE ZICHZELF ERG BELANGRIJK. ER ZIT GEEN HUMOR BIJ.' KNOL VERLANGT NAAR MEER MOED EN DAADKRACHT OM DE DI- LEMMA'S IN EEN OPEN DISCUSSIE AAN DE ORDE TE STELLEN. 'DAN MOET HET OOK IN DIT HUIS LUKKEN.'

'Als je een oprecht verhaal vertelt, hoef je geen leugens te onthouden'

wind gaan waaien door de provin- cie. Hij wil dat de grote dilemma's die spelen met zoveel mogelijk mensen worden besproken. Hij wenst geen blauwdruk meer te zien van de bestuurlijke en ambte- lijke toplaag die zegt het zo goed met voor ons te hebben. 'Onlangs sprak ik nog met de jongerein van de boeren. Die willen best verder boeren als hen maar perspectief geboden wordt in de komende dertig jaar. Je moet tegen hen zeggen: dit zijn de dilemma's, dit de kaders waarbinnen je moet opereren en dan redden ze zich er wel mee. Dan lukt het wel.' Knol

vindt dat het begrip mienskip inhoud moet krijgen en niet, zoals bij Culturele Hoofdstad het geval was, tot een hol marketinginstru- ment verwordt.

De FNP springt de laatste jaren op alle lagen fors vooruit: vijftien procent meer leden en dertig pro- cent meer kiezers tijdens de laat- ste gemeenteraadsverkiezingen. Dat resulteerde in een sprong van 39 naar 49 raadsleden en van 3 naar 10 wethouders in de provin- cie. Dat men in het provinciehuis zich bij deze resultaten enigszins ongemakkelijk is gaan voelen

laat zich raden. Hoe het succes is te verklaren? 'Ach, we zijn niet zo complex. Wij spreken niet met meel in de mond. Als je een oprecht verhaal vertelt, hoef je geen leugens te onthouden. Dat scheelt ballast.' Het CDA zal ste- vige klappen krijgen, daarvan is de FNP, gezien de verhalen in de provincie, overtuigd. De machts- partij is flets in het verhaal, het rentmeesterschap is afwezig en de partij toont geen overtuigend gezicht.

'Mensen zijn op zoek naar het locale verhaal, daar is onze partij

altijd al mee bezig geweest. De partij was niet zo jong en fris meer als het ging om de mensen, daar hebben we verandering in aangebracht. Er is nu veel jong- volk actief binnen de partij. Daar hebben we bewust op ingezet. We zijn gekapt met de jongeren- afdeling, die hangt er toch altijd wat bij. Wij nemen onze jongeren van achttien en negentien jaar oud net zo serieus als leden van tachtig.'

Over de provinciale lobby en de recreatieve presentatie van de provincie is Knol duidelijk: 'De

Hotel-Eetcafé
Duhoux *sinds 1916*

• ETEN • DRINKEN •
• SLAPEN • GENIETEN •

GREATE BUORREN 4-8 • 9088 AE WIRDUM (FRIESLAND)
TEL: +31 (0) 58 255 15 13 • EMAIL: INFO@HOTEL-DUHOX.NL

Minister Bruis Slot vond het allemaal heel redelijk toegaan in Friesland, zo sprak ze in haar rede. We moeten zuinig zijn op de taal van het hart, sprak ze. Ze zag de Friese taal al op de bewegwijzeringsborden bij omleidingen. Kijk, daar schieten we iets mee op. Van dit Friesland heeft ze, gezien de wijze waarop ze welkom werd geheten, niks te vrezen. Ze werd ingeleid door de meer dan gediensstige voorlichter GERRIT HOFSTRA, die maar liefst twee keer boog, waarbij de punt van zijn neus bijna zijn schoenen raakte. Net daarvoor had commissaris ARNO BROK de monseigneur, als enige in de zaal, met een handdruk welkom geheten om de verhoudingen te markeren. De minister had hij met excellentie aangesproken. De geest van de jaren vijftig waart op het Friese provinciehuis nog steeds onversaagd rond. Ik bleef zitten met nog één prangende vraag en wel over de catering, graag ook hier behoudendheid: toch niet weer een receptie met bietenbitterballen?

Advertorial

‘Wij leveren vakmanschap in het hele land’

‘Dit is een prachtige branche waar ook veel wordt gelachen.’ Kobus Mulder is accountmanager bij Van Wijk Uitvaartkisten. Het is een serieuze business, laat hij in het Leeuwarder Oranje Hotel weten. ‘Maar er is ook veel humor in ons vak, want dat is het: een vak. Wij leveren met onze kisten vakmanschap af in het hele land.’

‘Een kist van Van Wijk is gemaakt van maagdelijk Italiaans populierenhout’

In Nederland overlijden 160.000 tot 170.000 mensen per jaar. Van Wijk Uitvaartkisten is een van de zes grotere leveranciers van kisten. Er werken in totaal een 35 mensen. ‘Dat zijn hoog gekwalificeerde medewerkers die met liefde hun vak uitoefenen. We werken iedere dag aan een topproduct zodat de uitvaartkist een mooi onderdeel mag zijn van de uitvaart.’ Van Wijk uitvaartkisten werkt vanaf twee locaties. De hoofdvestiging is gevestigd in Capelle aan den IJssel en recent is er ook een vestiging in Apeldoorn tot stand gekomen door de overname van DZU uitvaartkisten.

Van Wijk uitvaartkisten werkt samen met uitvaartondernemers die hun vak verstaan en die persoonlijke aandacht voor de nabestaanden hoog in het vaandel hebben staan. Samen met onze kisten is dit een uitstekende com-

binatie. De ene kist is de andere niet, blijkt uit het verhaal dat Mulder enthousiast vertelt. Het mag duidelijk zijn dat Mulder de bestelling van een uitvaartkist liever geplaatst ziet bij zijn werkgever, het al sinds 1925 bestaande Van Wijk Uitvaartkisten in Capelle aan de IJssel. ‘Waarom een kist bij ons bestellen? Kwaliteit staat bij ons op nummer één en dat betekent dat je bij ons een kist uit het schap haalt – wij hebben meer dan 50 depots door heel Nederland waaronder een depot in Drachten – waar je verder niet naar om hoeft te kijken. We hebben een naam hoog te houden,

dus onze uitvaartkisten zijn gewoon goed en worden geleverd tegen een nette prijs.’

Mulder vertelt dat Van Wijk, wat een prachtig familiebedrijf is, het milieu hoog in het vaandel heeft staan. ‘Daar wordt dagelijks aandacht aan geschonken.’ De energieneutrale fabriek, maakt de meeste kisten, zo’n 20.000 per jaar, van Italiaans populierenhout. Ook de robot heeft bij Van Wijk zijn intrede gedaan en dat sluit uitstekend aan op het werk van de ambachtslieden die al generaties lang vakwerk leveren. ‘De populieren komen uit de

Italiaanse Povlakte. Daar worden de bomen speciaal gekweekt voor onze kisten. Bij het rooien van één boom worden er drie teruggeplant. Het vervoer van het hout gaat met de trein en het restmateriaal wordt met gebruik van zo weinig mogelijk lijm verwerkt in andere plaatdelen. Een kist van Van Wijk is dus gemaakt van maagdelijk Italiaans populierenhout.’

De accountmanager van Van Wijk is al vijftientig jaar werkzaam in de uitvaartbranche en heeft die op verschillende terreinen zien veranderen. ‘Naast

de traditionele uitvaartondernemers zijn er de laatste jaren ook veel éénpitters (ZZP-ers) in de markt gestapt die met nieuwe ideeën inspelen op de wensen van de nabestaanden. Zo is er voor de consument veel te kiezen. Vroeger was de begrafenis een afspiegeling van hoe iemand had geleefd. Nu wordt het accent meer gelegd op de bijeenkomst na afloop. En is het drankje met familie van belang. In Friesland zijn er nog veel uitvaartverenigingen met een bode. Die zijn ontstaan uit het noaberschap, het omkijken naar elkaar en gezamenlijk de kosten willen dragen.’

Dax Gastrobar

Dax Gastrobar te Leeuwarden, staat garant voor gastvrijheid, een goede keuken, prettige bediening, ruime keus in eten en drinken, flexibiliteit, gezelligheid en altijd een goede prijs/kwaliteit verhouding.

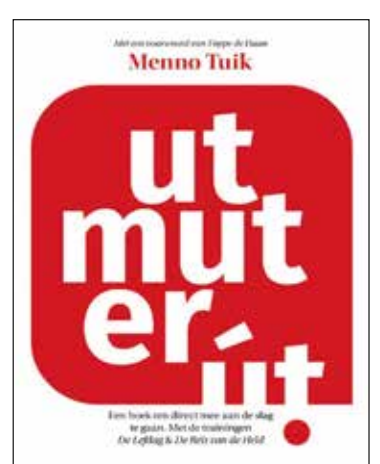
- * Dagschotel €10,-
- * Driegangenmenu €27,50
- * Studentenkorting 10% over de gehele rekening

Grote Hoogstraat 32
 8911 HB Leeuwarden

Tel. 06-44449349
 gastrobardax@gmail.com

UT MUT ER ÚT

buro weerbaarheid
 Weerbaarheidstrainingen

TRAINING VOOR LERAREN, JEUGDHULPVERLENERS,
 (KINDER-) COACHES, JONGERENWERKERS OP 16 & 17 MAART
HOTEL BOSCHRIJCK TERSCHELLING

Het boek is te bestellen via: www.utmutterut.nl

'WE LEGGEN ONZE GASTEN GRAAG IN DE WATTEN'

'Hebben jullie onze app al gedownload? Voor elke euro die u bij ons besteedt spaart u een punt. Hiermee kunt u sparen voor leuke kortingen en blijft u op de hoogte van onze acties. Download onze app, registreer uzelf en ontvang direct tien gratis spaarpunten.' Vincent Spiegelaar is niet van het stilzitten. Aan de stamtafel van zijn brasserie aan de Leeuwarder Nieuwestad ontspruit bij hem het ene na het andere idee.

Advertorial • Foto Simon van der Woude

'Dit is gewoon een gezellige zaak, zo simpel is het. Maar ik hou ook van actie en leg graag onze eigen klanten in de watten. Dat doen onze medewerkers sowieso iedere dag en daar voeg ik regelmatig een actie aan toe.' De app waarmee korting kan worden gekregen is een van die voorbeelden. 'Heb je 250 punten gespaard, dan krijg je 25 euro korting. Bij vierhonderd punten heb je gespaard voor een High Wine of High Tea voor twee personen. Bij vijfhonderd punten krijgt onze gast zestig euro korting en bij duizend punten honderdvijftig.'

Brasserie Spiegelaar, op de hoek van de Nieuwestad en Sint Jacobsstraat, is al jaren bij het publiek een geliefde plek. De Brasserie is dé plek voor verse koffie en gebak en een rustpunt waar men van een royale lunch of High Tea kan genieten. 'Ik durf rustig te zeggen dat we in de loop der tijd een stevige reputatie verworven hebben onder onze trouwe bezoekers. Onze brasserie kan worden beschouwd als een van de beeldbepalende horecabedrijven die voor een levendige binnenstad zorgen. We doen er met onze medewerkers, en soms met onze collega's, alles aan om het voor de bezoekers van het centrum zo aangenaam mogelijk te maken.'

Natuurlijk heeft Brasserie Spiegelaar ook te maken met stijgende prijzen die het goede humeur soms in de weg zitten. Vincent: 'Je hebt er mee te dealen, maar ik vind ook dat we onze menukaart aantrekkelijk moeten houden voor een breed publiek. En dat betekent dat we geenszins van plan zijn de prijzen exorbitant te verhogen. Met de aanpassing van de menukaart hebben we de redelijkheid voorop gesteld en dat wordt door onze gasten gewaardeerd.'

'Als ondernemer moet je realistisch zijn. Als team leggen we veel plezier en passie in ons werk en dat willen we blijven doen. We rekken ons tot het uiterste uit in de dienstverlening aan onze gasten. Gelukkig wordt dat gewaardeerd, dat horen we bijna dagelijks op de vloer. Voor wie het nog niet wist: onze bovenzaal met vide is de perfecte plek voor groepen die een zakenlunch, diner of een buffet wensen. Voor elk budget of wens hebben we een goede invulling. Ook de kleintjes kunnen zich in onze speelhoek perfect vermaken.'

DE BRASSERIE IS DÉ PLEK VOOR VERSE KOFFIE EN GEBAK

VdMm
van der meulen metaal
Aan-/verkoop oud ijzer en metalen

We wensen jullie allemaal fijne kerstdagen en een super 2023!

Einsteinweg 16
8912 AP Leeuwarden
+31 58 2130402
info@vdm.nl
www.vdm.nl

LEVO is sponsor van Koken met Klaas: iedere dag op www.liwwadders.nl

KOKEN MET KLAAS

Schotse eieren

Jan eet zijn gekookte eieren met schaal en al, las ik op Gezondheidsnet.nl. Dat doet hij omdat hij bang is anders een calciumtekort te krijgen. En hij vraagt aan de mensen van deze site of dat een goed idee is.

Gelukkig heeft hij het mij niet gevraagd. Dan had hij te horen gekregen dat hij een volstrekte idioot is. Een glaasje melk of een stukje kaas iedere dag levert genoeg calcium. En beste Jan, ze hebben een stuk aangenamer mondgevoel dan eierschalen. Af en toe denk ik bij mezelf: waarom lees ik deze onzin? Misschien is het masochisme of een soort van ramptoerisme. Morgen ga ik jullie vertellen over Kees, die zijn sinaasappels met schil en al opeet omdat in de schil de meeste vitamine C zit.

INGREDIËNTEN:

6 hele eieren
2 losgeklopte eieren
500 gram gekruide gehakt
1 theelepel gedroogde salie
1 theelepel gedroogde oregano
zout, peper en cayennepeper
4 eetlepels bloem
125 gram vers witbroodkruim
olie om te frituren

BEREIDING:

Kook de eieren tot ze bijna hard zijn. Spoel ze koud onder de kraan en pel de eieren. Meng het gehakt met zout, peper en cayennepeper. Maak er 6 balletjes van. Druk de balletjes daarna plat en wikkel die rond de eieren. Zorg ervoor dat er geen ei meer te zien is. Rol deze balletjes door de bloem, het losgeklopt ei en broodkruim. Haal ze daarna nogmaals door het ei en het broodkruim. Frituur de Schotse eieren ongeveer 5 minuten in hete olie (170 graden). Snijd ze voor het serveren doormidden.

De producten zijn exclusief voor de horeca!

OVER LEVO

Levo is in 1916 opgericht als onafhankelijk familiebedrijf en is dat tot op de dag van vandaag gebleven. Gevestigd te Franeker en gehuisvest in een ultramoderne fabriek vervaardigt Levo plantaardige oliën, frituuroliën, margarines, en sauzen. Dagelijks wordt op vooruitstrevende en innovatieve wijze gewerkt aan kwaliteit en productverbetering.

Familiebedrijf sinds 1916
LEVO
Dé olie en saus specialist!

VOOR MEER INFORMATIE KUNT U TERECHT OP DE WEBSITE VAN LEVO, WWW.LEVO.NL
VOOR EEN ADVIES OP MAAT KUNT U CONTACT OPNEMEN MET LEVO OP 0517-394141 OF STUUR EEN MAIL NAAR INFO@LEVO.NL

LEES OP WWW.LIWWADDERS.NL DE ACTUELE RUBRIEK: KLEIN CORONANIEUWS EN ANDERE ZAKEN

* Geen medewerker voor Jacky van Dijk * DE-café gaat verbouwen

* Het is groenteman Jacky van Dijk niet gelukt om een nieuwe werknemer te vinden. Hij stopt op 1 januari met de verkoop van groente en fruit op de Leeuwarder vrijdagmarkt. Ook Tessa van Tessa's kip lijkt de handdoek in de ring te hebben gegooid. De laatste vier weken was zij afwezig op de markt.

* Patrick van Erve stoomt door met zijn DE-café's. Deze week ging het koffiecáfé in Eindhoven open. Van Erve breidt nu uit in de richting 's Hertogenbosch. Ook op het station van Utrecht centraal overweegt de Leeuwarder ondernemer een vestiging te openen op de eerste verdieping van de grote stationshal. In Leeuwarden staat na de jaarwisseling een verbouwing op de planning.

Berichten uit de noodopvang

Door Henk Weiland • Beeld Anton Feddema

Sinds mei dit jaar geef ik taalondersteuning aan acht politieke vluchtelingen uit Turkije die in de noodopvang van het WTC verbleven. In oktober zijn de gezinnen vanuit het WTC overgeplaatst naar Heliconstate. Mijn groepje is aardig uitgedund. De vier alleenstaanden zijn vertrokken naar andere locaties en een is er bijgekomen: Elif, van beroep criminoloog, die met zijn vrouw en twee kinderen in september vanuit Zaandam is overgeplaatst. Hieronder een paar bijdragen over hun nieuwe onderkomen.

Esila

We zijn naar onze nieuwe locatie verhuisd. Het is een mooie plek. Er zijn vier keukens en een middelgroot restaurant op de begane grond. Nu kunnen we zelf koken. Gelukkig! Onze kamer is op de vierde verdieping. Het is niet erg groot, maar genoeg voor nu. We hebben eigen kamer met plafond, deur, raam, stopcontact, tafel en stoelen. We kunnen de deur sluiten, het licht zelf uitdoen. Er is geen lawaai, geen snurkgeluid. We zijn erg blij. Onze kinderen zijn ook blij met hun vriendinnen. Ze spelen rond, gaan naar school. Vorige vrijdagavond hebben we Sinterklaas gevierd. Kinderen hebben lampions gemaakt. Alle kinde-

ren met hun ouders hebben rond het kamp met lampions gelopen. We hebben Sinterklaasliedjes gezongen. Daarna zijn we terug naar het kamp gegaan. En de kinderen hebben snoep gegeten en chocomel gedronken. Het was een gezellige avond.

Meyra: We wonen op de tweede verdieping. We hebben twee grote ramen. Het heeft marineblauwe gordijnen. Er staan twee enorme platanen voor ons raam. De plataan heeft zijn bladeren een beetje laten vallen. Nu kan ik beter naar buiten kijken. Onze kamer is warm, stil en veilig. Strijken, waterkoker (kettle) verboden op de kamer. Niet kunnen strijken is slecht voor mij. Ik ga

twee verdiepingen naar beneden om de was te doen en de trappen zijn erg steil.

Kerem

We zijn eindelijk op ons nieuwe kamp, Heliconstate. Op 18 oktober zijn we verhuisd naar ons nieuwe gebouw. We zijn erg blij. Natuurlijk wachten we met ongeduld en hoop op de tweede IND-vergadering, de vergadering over de verblijfsvergunning, en hopen dat het snel zal gaan. Na de verblijfsvergunning wil ik zo snel mogelijk een baan vinden en werken. Hiervoor probeer ik intensief en snel Nederlands te leren. Ik wil dat wij ons best doen

voor Nederland, dat zijn deuren heeft geopend en ons heeft geholpen. Ik geloof dat met de tijd alles goed zal komen. Dank aan de Nederlanders die ons met hun vriendschap en behulpzaamheid hebben geholpen.

Wachten op de IND

Vergeleken met het WTC is de kamer (met vier stapelbedden) waar je als gezin bivakkeert al een hele verbetering. Minder blij is men met de brief die alle bewoners van Heliconstate mochten ontvangen van de IND (Immigratie en Naturalisatie Dienst). In de brief werd meegedeeld dat ze rekening moesten houden met 15 maanden wachttijd op een tweede gesprek met de IND, gerekend vanaf het moment van aanmelding in Ter Apel. Een tweede gesprek houdt in dat er een beslissing volgt op het al of niet toekennen van een verblijfsvergunning. Een verblijfsvergunning geeft het recht om betaald werk te doen, het recht op zelfstandige woonruimte en de mogelijkheid om een opleiding te volgen.

Er is veel onbegrip over deze lange wachttijd. In het gesprek dat we hierover hebben wordt er gewezen naar andere locaties, waar al na vier maanden een

verblijfsvergunning wordt afgegeven. Dat het hier zo lang duurt komt volgens hen dat het IND in Noord Nederland over veel minder capaciteit beschikt dan in de rest van het land.

Ook is er veel onbegrip over het feit dat ze tijdens de asielprocedure geen betaald werk mogen doen terwijl in België asielzoekers, vier maanden na hun aanvraag, zonder verblijfsvergunning aan de slag kunnen. Ook in Duitsland zijn de regelingen soepeler. Daar krijgen dit jaar 200.000 uitgeprocedeerde asielzoekers een jaar lang een verblijfsvergunning en de kans om werk te zoeken. Als dat lukt en ze de taal beheersen, mogen ze blijven.

Het is voor mij dan ook niet uit te leggen waarom dit in Nederland anders geregeld is dan in de buurlanden. Zeker niet in de wetenschap dat Nederland 800.000 arbeidsmigranten telt en dat verpleegkundigen uit de Filipijnen hier na een taal cursus van drie maanden naartoe gehaald worden om het tekort in de zorg aan te vullen.

Voorlopig moet Meyra, die 22 jaar als gediplomeerd verpleegster heeft gewerkt, zich tevreden stellen met een baantje als vrijwilliger. Ze begeleidt nu basisschoolkinderen die met de bus naar school gaan.

UIT DE BLADEN
(onregelmatig verschijnende rubriek)

'Links staat er politiek slecht voor. Waar is het fout gegaan? 'Of wannéér is het fout gegaan? Links is altijd de politiek van de belofte geweest. De belofte van een betere wereld, van betere arbeidsverhoudingen, van eerlijke verdeling van rijkdom, van solidaire relaties, kortom van sociaal en individueel geluk. Maar wat is geluk? Ik had er nooit bij stilgestaan, maar laatst las ik dat – in het Frans – bonheur is afgeleid van 'bonne heure': het goede uur.

Geluk is mede een kwestie van tijd en van de intensiteit van die tijdsbeleving. Geluk is dat je de tijd hebt om te beseffen dat het leven goed is, de arbeid prettig, de contacten zinvol. Deze uren moeten de mensen tegenwoordig veroveren.

Tijd om rustig met je kinderen en vrienden aan tafel te zitten. Tijd om een taak goed te voltooien. Tijd om iemand echt aandacht te geven of om die aandacht te krijgen. Want dat dagelijkse geluk wordt steeds schaarser. De arbeidsproductiviteit wordt tot in het absurde opgevoerd. Mensen worden in een maalstroom van werken-consumeren, werken-consumeren gedwongen. Het tempo van het werken wordt in toenemende mate geregistreerd. Wat zijn de targets? Wat is de output? Hoeveel tijd besteed je aan welke activiteit? De controle verloopt bovendien elektronisch.

Alles wordt precies en meedogenloos geregistreerd: waar je bent, hoe lang je ergens bent, wat je doet en hoeveel je doet. Dat is niet alleen in de Thuiszorg zo, dat geldt ook in de advocatuur, zelfs bij vertegenwoordigers die hun klanten bezoeken. En dan heb ik het nog niet over de terreur van de e-mails die meteen beantwoord moeten worden, of het non-stop connected moeten zijn via de mobiele telefoon. Werknemers worden elektronisch überfordert en raken door pseudoproductiviteit gestrest en gespannen. De slechtste condities voor geluk.

DORIEN PESSERS:

Dat is misschien het fiasco van links: nooit eerder waren we zó rijk en nooit eerder moesten we zó hard werken en werden we zó afgericht

Nu, dat is misschien het fiasco van links: nooit eerder waren we zó rijk en nooit eerder moesten we zó hard werken en werden we zó afgericht. Hoeveel zeggingskracht hebben mensen nog over hun eigen leven? Hoe vrij zijn ze werkelijk? De werkelijkheid staat haaks op de belofte van links dat met de toenemende automatisering de vrije tijd evenredig toe zou nemen. Dat deze vrije tijd zinvol en aangenaam zou zijn, omdat die – dankzij goede scholing – optimaal benut zou kunnen worden. Maar kijk eens naar die vrije tijd: die wordt doorgebracht met verveeld en vreugdeloos shoppen, of te midden van de overdadige festivalcultuur die Nederland teistert, en die met zijn oorverdovend lawaai en dreunmuziek de mensen agressief maakt en de zintuigen afstompt.'

DORIEN PESSERS, HOGLERAAR RECHTSFILOSOFIE OVER DE LEEGTE VAN LINKS IN HOLLANDS DIEP, SEPTEMBER 2009

Extra uitpakken met onze Tony's Chocolonely giftbox

Verras je medewerkers of relaties met iets extra's! Kies voor onze luxe giftbox met een cadeaukaart naar keuze en een heerlijke Tony's Chocolonely chocolade-reep. Keuze uit diverse smaken.

4,95

1. Kies een cadeaukaart uit ons assortiment van meer dan 150 cadeaukaarten.
2. Kies een Tony's Chocolonely reep. Keuze uit de smaken Melk, Puur of Hazelnoot.

Primera Bilgaardpassage
Bilgaardpassage 29
8918 HR Leeuwarden

058-2125221
bilgaardpassage@primeranet.nl

Primera

Verzekeraars moeten het echte verhaal vertellen

Advertorial • Foto Simon van der Woude

Met gemengde gevoelens kijkt de Leeuwarder orthodontist Daniël van der Meulen naar de paginagrote advertentie van zorgverzekeraar De Friesland met Epke Zonderland en zijn golden retriever als boegbeeld. 'Epke is een sympathieke vent. Hij vertelt een mooi verhaal. Maar de zorgverzekeraar moet het hele verhaal vertellen, ik lees niks over de verschillende kosten die het concern in rekening brengt. Namelijk dat de kosten voor patiënten van De Friesland hoger zijn dan bij andere labels van hun eigen organisatie.'

Nu mensen steeds scherper op hun uitgaven gaan letten is het zaak om het eerlijke verhaal te vertellen, vindt Van der Meulen, die in de Schrans in Leeuwarden zijn orthodontiepraktijk voert. 'De ellende rond de tarieven is eigenlijk begonnen bij onze 'eigen' FBTO. Daar werd op een gegeven moment tegen de calculerende burger gezegd: waarom zou je als bejaarde premie betalen voor kraamzorg? Dat zat toen automatisch in het basispakket.' Toen de FBTO dat bericht de wereld inzond, was het koren op de pr-molen. Die pr-mensen sloegen zich op de knieën van plezier. Maar de actie die hieruit volgde had ook een schadelijke bijwerking: de solidariteit tussen de verzekeren werd ernstig geweld aangedaan.

Het leven is al zo ingewikkeld geworden, vertelt Van der Meulen in zijn kantoor, een voormalige verzekeringskantoor, met op zijn bureau een metershoge buste van kunstenaar Eja Siepmann van de Berg. 'De labels van de verschillende polisaanbieders leiden naar dezelfde maatschappij. Je hebt wel twintig van die labels, maar ze komen uit bij maar vier verzekeringsmaatschappijen. Dat leidt ertoe dat mensen in Zwolle met hun daar bekende label goedkoper uit zijn dan verzekeren in Franeker, terwijl ze allebei premie betalen aan dezelfde koepelmaatschappij.'

'Die slogan van de FBTO legde de bijl aan de wortel aan de verzekerde zorg. De verzekeraar speelde in op de grillen van de calcu-

lerende burger. Die ging shoppen. Terugkijkend zeg ik: daar zijn we niet veel wijzer van geworden.' Wie de cijfers bekijkt, komt tot de conclusie dat de jaarlijkse heisa rond het overstappen naar een andere verzekeringsmaatschappij weinig voordeel biedt voor de grote groep. De miljoenenverslindende campagnes zorgen voor een prijsopdrijvend effect. Van der Meulen: 'Bovendien zijn Friezen honkvast. De zijn bij De Friesland en blijven bij De Friesland.'

Toch zouden zij die gebruik maken van orthodontie verder moeten kijken dan hun neus lang is. 'Momenteel is het bij alle verzekeraars standaardprocedure: kosten omhoog, vergoedingen naar beneden. Ouders die met hun kind langskomen voor een beugel ontdekken tot hun schrik dat ze niet verzekerd zijn, ook al denken ze van wel. Al enkele jaren deel ik een lijst uit waarop te zien is bij welke verzekeraar je het beste uit bent. Ook verwijs ik ze naar de website www.zorgwijzer.nl/orthodontie-tot-18-jaar en de website www.vergelijkmondzorg.nl/orthodontie.'

'Waarom is men in Zwolle goedkoper uit dan in Leeuwarden terwijl men bij hetzelfde concern is verzekerd? Leg mij dat eens uit. Het komt omdat men producten aanbiedt onder verschillende namen (labels)

Ik vind dat de golden retriever van Epke moet gaan blaffen

en uitgaat van de klant in Friesland die merktrouw is. Bij De Friesland betaal je voor de verzekering AV Optimaal een jaar lang 54,75 euro per maand. Het eerste jaar is een wachtjaar waarin je geen aanspraak kunt maken op een vergoeding. Pas in het tweede jaar is er dekking. Ik vind dat de golden retriever van Epke moet gaan blaffen. Men is hier hondstrouw aan de 'eigen' verzekeraar, maar die hond zou de verzekeren in de goede richting moeten wijzen.'

In 1995 ontstond ook een breuklijn in de wereld van de orthodontie. Dat was het jaar dat de orthodontie uit het basispakket van de verzekeraars verdween onder het motto: orthodontie is luxe. 'Daar kan ik tot op zekere hoogte wel in meegaan, maar niet als je een forse overbeet hebt of bijvoorbeeld een fractuur. Dan is de onderkant van de samenleving weer, net als vroeger, herkenbaar aan het gebit. Je zou toch denken dat we naar die tijd niet meer terug willen.'

DONEER JIJ OOK?

<https://makeawish.digicollect.nl/bakkerij-rustiek>

Bakkerij Rustiek doneert dit jaar van elke zak oliebollen die verkocht wordt €1,- aan stichting Make A Wish. Wij als team vinden het belangrijk dat ieder kind kind kan zijn. In een wereld waarin al zoveel gebeurd momenteel en waarin je als kind en

ouders iedere dag te maken hebt met een ziekte of aandoening is zwaar. Juist dan een dag alles even kunnen vergeten, alles kunnen doen wat je wilt en waar je van droomt is dan het mooiste wat er is. Die herinneringen zijn voor altijd.

BAKKERIJ RUSTIEK
Van Haersmasingel 2,
9062 GB, te Oentsjerk,
058 - 256 3001
Frans van Mierisstraat 49,
8932 KS, te Huizum/
Leeuwarden, 058 - 215 0426

Maandag: GESLOTEN
Dinsdag t/m vrijdag:
08.00-17.00 uur
Zaterdag: 08.00-15.00 uur
Zondag: GESLOTEN

Wij wensen...

...dat ieder kind kind kan zijn

per zak
€1,- naar:
Make-A-Wish
NEDERLAND

Oliebollen
Naturel en krent./rozijn.

Actie is geldig op iedere vrijdag en zaterdag van 9 tm 31 dec. 2022

VUURWERK LOODS58

Advertorial • Foto Simon van der Woude

WEES VOORZICHTIG,

EN WEET WAT JE AANSCHAFT

**‘De handel in vuurwerk is ontstaan uit passie. Je moet er wat mee hebben.’
Het vuurwerk neemt Olof Koopmans in de winterperiode vrijwel geheel in beslag.
In zijn winkel Loods58 aan de Marshallweg 16 staan de kleurrijke dozen opgesteld,
klaar om afgeschoten te worden. ‘Dit is gewoon prachtig werk.’**

Alweer twaalf jaar geleden werd Olof Koopmans door het vuurwerkvirus besmet. ‘Je begint klein en zo langzamerhand breid je je handel uit omdat je ziet dat het goed loopt. In het begin kocht ik een Duits merk, waarmee ik me kon onderscheiden.’ Koopmans bestempelt Leeuwarden als een echte vuurwerkstad waar we gewend zijn enkele tientjes, of meer, aan het jaarlijkse vreugdespektakel uit te geven. Niet voor niks biedt Loods58 vuurwerk aan in grote dozen met het opdruk van sportclub Cambuur, in samenwerking met de sportclub. ‘Het gaat natuurlijk ook om de sfeer die je rond de verkoop creëert.’

Olof Koopmans is blij dat er na twee jaar corona er weer vuurwerk afgestoken mag worden, al is de landelijke discussie over het vuurwerk nog steeds gaande. ‘Wat je ook beslist als overheid:

Ook wij zijn niet gebaat bij ongelukken en verstoringen van de openbare orde

wees duidelijk. We kennen allemaal de voor en tegens van het afsteken van vuurwerk. De meeste mensen vinden het een cultureel evenement dat moet blijven bestaan. Het is onbetwist immaterieel cultureel erfgoed, getuige de jarenlange traditie. Dat moeten we zo houden. Het is een mooie traditie om het vuurwerk van zes uur ’s avonds op oudejaarsdag tot twee uur ’s nachts nieuwjaarsdag af te steken.’

Het advies van Olof Koopmans geldt dan ook: wees voorzichtig, en weet wat je aanschaft en hoe te handelen. ‘We proberen zo goed mogelijk advies te geven. Soms vragen we of er kleine kinderen in de buurt zijn als het

vuurwerk wordt afgestoken. Of het gaat om grondvuurwerk. Of het moet knallen. Het zijn vragen die we uit ervaring stellen om het voor iedereen zo plezierig mogelijk te houden.’

Gelukkig mag er weer meer dan in de laatste twee jaren het geval was. ‘Na twee jaar mag er eindelijk weer eens wat afgestoken worden. Waar we vorig jaar nog gebonden waren aan categorie één, het jeugdvuurwerk, gaan we dit jaar weer los met het ‘echte’ vuurwerk.’ Op de website van Loods58 www.loods58.nl staan de afbeeldingen van het aanbod van Koopmans afgebeeld. De speciaal voor het vuurwerk ingerichte opslagbunkers zijn flink gevuld met de mooiste cakes en compounds, de trend dit jaar. Koopmans: ‘Vooral de grotere compounds geven een prachtige show. Het uitgebreide assortiment is bereikbaar voor iedere beurs en iedere smaak. Via de webshop kan nu met bliksemskorting worden gekocht. Dat biedt voordeel en je hoeft in de winkel niet in de rij te staan.’

De vrijdagmiddaghamer

Mijn eerste kerstpakket ging meteen hardvochtig aan mij voorbij. Ik had als tiener een bijbaantje aan de lopende band. Tot ik geen koekje meer kon zien of ruiken. Klopt, het was in Hallum. In de kerstvakantie had ik lekker veel uren gemaakt en ik stond samen met de andere invalkrachten helemaal klaar om het welverdiende kerstpakket in ontvangst te nemen. Terwijl de vaste krachten hun pakketten op de pakjesdrager bonden, kregen de invallers het sein om gedisciplineerd door te werken. Het was mijn kennismaking met de geschenkenbranche.

Toen ik eenmaal zelf een vaste baan op het gemeentehuis in Burgum had, werd het kerstpakket ingezet in een poging de ambtenaren te verheffen. We kregen allemaal een biezen mandje met daarin Peruaanse theebuiltjes, een eerlijke theedoek, zuivere koffie en ga zo maar door. Allemaal o zo verantwoord en besteld bij de Novib. In de ondernemingsraad viste de gemeentesecretaris naar complimentjes. Hoe uitstekend was dit presentje bevallen? Ik maakte van mijn hart geen moordkuil! ‘Voor volgend jaar’, zei ik namens het personeel, ‘is een traditioneel kerstpakket een goed idee: met een liter jenever en een forse runderrol-lade.’ Ik scoorde op dat moment geen punten bij de baas, maar het jaar daarop kregen we een iets minder verantwoord kerstpakket.

Gevoeligheden rond kerstpakketten speelden in meer gemeenten. In de Leeuwarder politiek, waar ik in de jaren negentig raadslid was, was het kerstpakket een hot item. De weerkerende vraag was of mensen met een gesubsidieerde baan, de zogeheten W.I.W’ers, óók een kerstpakket moesten hebben. Links dwong het steevast met grote woorden af. Dit-ging-serieus-ergens-over! Toen de gemeenteraad een keer vlak voor het zomerreces verzeild raakte in een eindeloze discussie over een echt moeilijk onderwerp, zei ik uit de grond van mijn hart: ‘Was het maar weer Kerst, dan kunnen we het tenminste over de kerstpakketten hebben.’ Ai, weer geen punten. Met zoiets belangrijks drijf je niet de spot.

Wethouders waren in Leeuwarden uitgesloten van kerstpakketten. Dat was prima. Ook bedrijven wisten dat attenties niet op prijs werden gesteld, tenzij bijvoorbeeld als blijk van dank na een openingshandeling. Eén ondernemer lapte die ijzeren mores aan zijn laars. Hij liet bij een paar wethouders thuis een enorme gerookte zalm in een langgerekte doos bezorgen. Zo vers als maar kon, 40 uur eerder spartelde hij nog in de Schotse wateren. Mijn zalm ging mee naar het familiekerstdiner. Dat was een grote verrassing en hij werd spontaan de Omkoopzalm genoemd.

Zo heeft elke beroepsgroep zijn eigen hebbelijkheden. De bouwwereld stond bekend om zijn royale relatiegeschenken. De bouwers wisten directeuren en bestuurders van hun grote opdrachtgevers feilloos te vinden. Ooit hoorde ik van een toppertje uit de Leeuwarder corporatiewereld die vrouw en kinderen verbood om rond de kerst het huis te verlaten. Er zou iemand langs kunnen komen en die mocht natuurlijk niet voor een dichte deur komen te staan.

Het merkwaardigste kerstpakket in mijn carrière kwam ook uit de bouwwereld. Ik was ambtenaar in Burgum en was bezig met een groot bouwproject. De onderhandelingen verliepen stroef en de zaak dreigde spaak te lopen. Ik ging een weddenschap aan met de investeerder om een kruik Weduwe Joustra Berenburg. Ik zei: ‘Ik schrijf namens jou een goeie brief op jouw briefpapier. Jij hoeft die alleen maar te ondertekenen. Wedden dat we dan door kunnen?’ Een week later stond zijn handtekening onder mijn/zijn briljante brief en was het project gered. De telefoon ging. Meneer Huisman van Slijterij Donker Allicht in Leeuwarden. Of ik even langs wilde komen. Er stond berenburg klaar. Niet één kruik, zo bleek ter plekke, maar twaalf! In een houten kist die Huisman speciaal had laten timmeren. De investeerder had ‘kist’ en niet ‘kruik’ begrepen. De twaalf Weduwe Joustra’s heb ik verdeeld over mijn collega’s, de kist staat nog altijd bij mij in de kelder.

Op Vlieland, met zijn talloze verenigingen, gaat het niet zo zeer om kerstpakketten, maar om het kerstdiner, waar het hele jaar voor wordt gespaard. Alles is liefdewerk, oud papier, maar wel één keer per jaar lekker uit eten en dat is dan ook dik verdiend. Soms was er toch een attentie. Op Vlieland kreeg ik de vrijdagmiddaghamer cadeau die hier thuis nog altijd dienst doet.

Het gaat om de balans en de gepastheid. Dat was al zo in Ferwert, in de ouderlijke woning. Als een jager de burgemeester een haas of een paar eenden wilde aanbieden, dan werd dat in dank aanvaard. Maar toen er eens vlak voor Kerst een bestelauto stopte en er dozen op de stoep werden gezet verwees mijn vader de bringer resoluut terug naar Hallum. Inderdaad, alweer geen koek.

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U – NA CORONA – BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIEJENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

FRIESCHE CLUB

Advertorial • Foto Simon van der Woude

‘We gaan van de Friesche Club een succes maken.’ Na enige maanden van stilstand komt de aloude monumentale Friesche Club aan het Ruiterskwartier in Leeuwarden weer in beweging. En hoe. Op de schouders van het nieuwe team onder leiding van Stefan ten Hoeve rust de opdracht om de historische club op het niveau te brengen waar het hoort. ‘Dat moet zeker lukken. Ik heb er zin in. Hier is plaats voor lunch, borrel en diner. We staan klaar voor een heerlijke, snelle hap voordat men naar voorstelling of film gaat’, aldus de Leeuwarder horecaman.

Sylvia de Haan, Stefan ten Hoeve, Paul de Haan en Johan Zwiers

‘We gaan van de Friesche Club een succes maken’

Voor biljarters en kegelaars is de Friesche Club al decennia-lang dé locatie om hun sport te bedrijven. De ooit van schouwburg tot biljartzaal omgebouwde club is tot ver in het land vermaard om de zaal met zeven kleine biljarttafels en de drie grote wedstrijdtafels. De volautomatische kegelbanen, in een aparte ruimte, zijn nog altijd in trek bij leden van Acht om de Lange en Het Lange Hout. Nu is het zaak om nog meer leven in de brouwerij te krijgen.

Paul de Haan, biljarter en liefhebber van het monumentale gebouw, heeft als huurder van het complex de touwtjes in handen genomen, nadat door allerlei verwickelingen het voortbestaan van deze historische locatie in gevaar dreigde te komen. De Haan: ‘We zagen met zijn allen de club afglijden naar een bedenkelijk niveau. Toen ik hier in de jaren zestig voor het eerst kwam, waren er dik zeshonderd leden, nu nog een kleine tweehonderd. Ik wil niet al te veel op de details ingaan, maar op een gegeven moment moet je ingrijpen. Er was zelfs al sprake van dat de club het gebouw zou verkopen om te verhuizen naar een bedrijventerrein. Dan denk je wel even: wat kan ik doen om dat te voorkomen?’ De Haan, inmiddels 84 jaar oud, overlegde met zijn vrouw en rechterhand Sylvia (65) wat ze konden doen. Hun oplossing was: behoud het goede, investeer in wat nodig is en sla hard op de trom om de boel overeind te houden en nieuw leven in te blazen.

Sylvia de Haan: ‘We hebben veel vertrouwen in Stefan ten Hoeve. Hij is een horecaman en trekt nu al diverse partijtjes naar de Friesche Club. Veel mensen kennen de mogelijkheden niet, en ik raad ze aan om met Stefan contact op te nemen. Ook zijn er al clubs en verenigingen die de professionele kegelbanen afhuren. Velen zijn verrast over de ambiance en de billijke prijzen. Er is veel mogelijk, en wat is er mooier dan om in zo’n historische complex jouw

feestje te vieren? Ook de gemeente is regelmatig te gast in ons café.’

In februari hoopt de Friesche Club de volledig vernieuwde keuken in gebruik te kunnen nemen. Stefan ten Hoeve (30): ‘We zijn de afgelopen tijd druk bezig geweest met het opfrissen van de zaak. Nu is het wachten nog op de nieuwe keuken. De bouwers van bouwbedrijf De Vries hebben al voorzetramen geplaatst om de energie binnen het gebouw te houden. Er gaat hier wat gebeuren en tegen mensen die iets te vieren hebben zeg ik: aarzel niet, kom langs of bel mij, dan bespreken we de mogelijkheden.’

De Drachtster ondernemer De Haan (‘je kunt niet zeggen wat ik in mijn werkzame leven niet gedaan heb’) moest wel even slikken toen hij op het punt stond om de huur van de club – hij zit tijdelijk ook nog in het bestuur van de Friesche Club – op zich te nemen. ‘Ik ben een handelaar, ooit begonnen als poelier op de Leeuwar-

der vrijdagmarkt – en huren is wel een heel ander verhaal, dat was voor mij iets nieuws. Sylvia en ik hebben ervaring met grote bedrijven, we hebben onder meer de sauna in Peize opgebouwd en tot een succes gemaakt, maar, vonden wij, de Friesche Club mag niet verloren gaan. Om een fundament onder onze plannen te plaatsen is het eerste doel om loop in de zaak te krijgen en het ledental van de club te vergroten. Daarna gaan we aan de slag met het bouwen van acht hotelkamers, dat wordt een boutique hotel. Albert Adema van bouwbedrijf De Vries heeft hier al een aansprekend plan voor bedacht. Zo willen we de Friesche Club voor de toekomst behouden. Je kijkt er toch iedere keer van op wanneer biljarters vanuit andere steden naar Leeuwarden komen en met open mond hun waardering uitspreken: “Zo’n prachtige biljartzaal hebben we nog nooit gezien. Dit is uniek in Nederland.” Dat is iedere keer weer raak.’ Het café-restaurant is voor iedereen, ook zonder lidmaatschap, geopend.

Dit is uniek in Nederland

WORD NU LID
De Friesche Club biedt nieuwe leden een lidmaatschap aan voor 100 euro (normaal 155 euro). U krijgt het volledige lidmaatschap en daarmee toegang tot de biljartzaal en het café en ontvangt bovendien 10 procent korting op uw consumpties. Nieuwe leden kunnen gratis les krijgen van onze topspelers. Neem contact op via tel. 058-2125037 of info@defriescheclub.nl

DE RODE LOPER

boekenpassage

TWEEDEHANDS BOEKEN
KUNST
FOTOGRAFIE
GLASWERK
SCHAKEN

THE CULINARY CHRONICLE
FOOD FOR FRIENDS EDITION

MEMORIES OF GASCONY
PIERRE KOFFMANN

DE HOUDBARE MAN
PIM CHRISTIAANS

NA DE ZONDEVAL
ARTHUR MILLER

HET GAT IN DE HAND
VAN NEDERLAND
FLIP DE KAM

MIJN MOEDER WAS EIGENLIJK
EEN ITALIAANSE
R.J. PESKENS

HET SPEK VAN SLAGER BLOM
DINY SCHOUTEN

MUSSOLINI OHNE MASKE
RACHELE MUSSOLINI

BRIEF AAN MIJN MOEDER
ISCHA MEIJER

MAX, MISCHA EN HET
TET-OFFENSIEF
JOHAN HARSTAD

VUUR EN WOEDE
MICHAEL WOLFF

HET LEKKERE DIER
SYLVIA WITTEMAN

JUDAS
ASTRID HOLLEEDER

HET HUIS VAN BIELS
LYDIA ROOD

HET RIJK VAN SCHAARSTE
HANS ACHTERHUIS

ER IS HIER MAAR ÉÉN DE BAAS
ANGELIQUE KUNST

KORT AMERIKAANS
JAN WOLKERS

DIVERSE BLADEN, STRIPS,
CD'S EN DVD'S O.A. DE
MOANNE, NATIONAL
GEOGRAPHIC, ARGUS,
VILLAMEDIA, KERAMIKA,
HOLLANDS DIEP,
SUSKE EN WISKE, ERIC
DE NOORMAN, GUUST,
HOW ART MADE THE
WORLD (5 DVD'S)

SINT JACOBSSTRAAT 32
OPEN OP WOENSDAG,
DONDERDAG, VRIJDAG EN
ZATERDAG VAN 11 TOT 17 UUR

boekenpassage

DE RODE LOPER

‘Artiesten hebben een enorme veerkracht’

‘In augustus beginnen ze al te bellen: komt het circus deze winter ook naar Leeuwarden?’ Circusdirecteur Sander Balk van Circus Sander and Friends heeft de telefoontjes bevestigend kunnen beantwoorden. Na een hectische coronaperiode staat er weer een grote glimlach op zijn gezicht. ‘Het lachen was ons wel even vergaan, maar artiesten, dat weet je, hebben een enorme veerkracht.’

Advertorial • Foto Simon van der Woude

Maar liefst zestien voorstellingen zal Circus Sander and Friends in de kerstperiode (25 tot en met 30 december) aan de voet van de Oldehove in Leeuwarden uitvoeren. Als vanouds geeft Sander met zijn artiesten Marcel Lauenburger, Tobit & Jasmijn, en Esmeralda en anderen een wervelende voorstelling, waarin elk jaar weer nieuwe elementen zijn ondergebracht.

Circus Sander and Friends, ook werkend onder de naam Circus Salto, heeft het de afgelopen jaren stevig voor de kiezen gehad. Sander Balk: ‘Het werd ons in de coronaperiode als eerste bedrijfstak verboden om te spelen en we gingen als laatste weer open. De scholen, een van onze grootste klanten, gingen dicht en we werden beperkt tot 100 bezoekers per voorstelling, die op ook nog eens op anderhalve meter van elkaar moesten zitten. We kennen acrobaten die net een huis hadden gekocht, artiesten die binnen een beperkte periode hun geld moeten zien te verdienen. Ga er maar aanstaan. Dan gebeurt er wel wat met je. In 2020 konden we dertig voorstellingen draaien, terwijl dat er in een normaal jaar zo’n 150 zijn. Voorzichtigheid is nog steeds geboden. Aan de andere kant leefde ook het gevoel van: iedereen zit in hetzelfde schuitje, dan is het maar zo. Je moet er zelf maar wat van zien te maken.’

Bij de pakken gaan neerzitten is geen uitdrukking die in het woordenboek van de Sneker circusdirecteur voorkomt. ‘We zijn de crisis goed doorgekomen en hebben meteen maatregelen getroffen om veilig te kunnen spelen. Door die voorzichtig-

heid konden we weer investeren in een nieuwe vrachtwagen en tent.’ Het betekende ook dat het publiek Sander Balk en zijn artiesten niet is vergeten. ‘We hebben een hoge gunfactor, dat merken we aan alles. Hoe dat komt? Dat bouw je door de jaren heen op. Ik ben als directeur van het circus de verbindende factor, en ook in veel gevallen de uitvoerende factor. Je wilt je gasten zo goed mogelijk ontvangen en ziet ze graag na de voorstelling de tent met een vrolijk gezicht verlaten. Dat is het doel waar we met z’n allen naar streven. We rekken ons maximaal uit om de bezoekers een mooie voorstelling te geven.’ Enkele jaren geleden, op het Wilhelminaplein in Leeuwarden, ging na een door storm afgelaste voorstelling, laat zien hoe ver de sevice gaat. ‘Daar was een gezin uit Terschelling op afgekomen. Boos omdat we de voorstelling moesten afgelasten. We hebben ze een bloemetje gestuurd. Dat waardeerden ze enorm. Ze zijn nu ieder jaar vaste gasten van ons.’

Ook de voorstellingen die in de kerstperiode in de verwarmde tenten worden verzorgd zullen weer bol staan van de humor en de knappe prestaties van de artiesten. ‘We hebben een messenwerper, balanceeract en luchtacrobatiek.’ De aanwezigheid van dieren in het circus is beperkt. Als dit onderwerp ter sprake komt, begint Sander te zuchten. ‘In het circus mogen alleen dieren die op de officiële huisdierenlijst staan worden ingezet. Ach, we zijn er zelf ook wat anders over gaan denken en hebben nu begrip voor de situatie.’ De inmiddels roemruchte eendenact is in het kerstcircus wel aanwezig bij Sander and Friends. ‘Ja, de eenden ontbreken natuurlijk niet. Er zijn zes jonge witte eenden in

• EVA • JAMES • MILAN • BENJAMIN • MEVROUW VAN MEEGDENBURG •
• FINN • SAM • JULIAN • LIV • LIEKE • LUNA • MENEER HOOGSTEDE •
• SIEM • SAM • MATS • LUCAS • ALI • MOHAMMED • SOPHIE • NINA •
• MENEER KOOPMANS • MEVROUW VAN DER MEULEN • JAN •
• MENEER STIPRIAAN • WILLEM • JOOST • MENEER VAN GELDEREN •
• MENEER HIBMA • KLAAS • MEES, BRAM • MENEER WEILAND • LUUK •
• SIETSKE • VINCENT • ABDULLA • KRIJN • ABE • ABIGAÏL • KYLAN • AMÉLY •
• BJÖRN • MEVROUW VAN BRUMMELEN • KEES • MADDY • CHIEL • MIO •
EN ALLE ANDEREN:

Wij wensen jullie een heel fijn en inspirerend nieuwjaar en een gelukkig 2023
HET TEAM VAN DE VERNIEUWDE PRIMERA AAN HET RUITERSKWARTIER LEEUWARDEN

SUSHI RESTAURANT KAMPEN

Op een centrale zichtlocatie in het winkelcentrum Penningkruid in Kampen is dit sushi afhaal- en bezorgbedrijf gevestigd. Dit bedrijf is geheel nieuw opgebouwd. Nieuwe keuken, vloerdelen, verlichting en leaflets op de ramen. Aantrekkelijke huur gezien deze locatie.

CAFÉ RESTAURANT CATERING DRACHTEN

Op het industrieterrein de Hemmen in Drachten bieden wij u aan café restaurant catering Sirenes. Het is van oorsprong een chauffeurscafé; er komen nog altijd veel chauffeurs, maar ook omwonenden, families en het bedrijfsleven weten de weg goed te vinden. Afhaalcounter voor snacks is aanwezig. Er is een ruime eigen parkeerplaats en een terras met 50 zitplaatsen.

HORECABEDRIJF LEEUWARDEN

Iedereen die de Makro in Leeuwarden bezoekt kent Jupiter als een veelzijdig horecabedrijf. De Hemrik als bedrijfsgebied staat zeer goed bekend bij de ondernemers in de regio. Diverse hoogwaardige kleine en grotere bedrijven zijn hier vertegenwoordigd. De bedrijfsvoorzieningen zijn goed ingericht en uitstekend onderhouden.

SUSHI RESTAURANT ALMERE

Er is in Sushi restaurant Sapporo (A1-locatie) ruimte voor 180 gasten. Het populaire Tante Truus wordt na 17.00 uur bij het bedrijf betrokken. Dus een dubbel terras voor minimaal 70 gasten. Het bedrijf is goed ingericht: ruime keuken, toiletgroepen en voldoende opslagruimte.

SUSHI EN GRILL RESTAURANT LEEUWARDEN

Op één van de fraaiste locaties in Leeuwarden bieden wij het Sushi en grill restaurant Nihon 88 aan. Het bedrijf staat zeer goed bekend. Het Fries Museum staat op 150 meter afstand. De parkeergarage ligt direct voor de deur. Op het grote Wilhelminaplein zijn gedurende het gehele jaar diverse grote evenementen.

Edens Makelaars
makelaars in horeca

Edens Makelaars Wiardaplantage 2 8939 AA Leeuwarden
Tel. 058-2162423 - www.edensmakelaars.nl

HET CIRCUS VAN SANDER BALK – VADER ARNOLD (75), VOORHEEN VAN DE LEKTUURHAL, IS MET FLYERS IN DE WEER EN MOEDER MIA (70), DE GROTE STEUN- EN TOEVERLAAT VAN DE DIRECTEUR, IS RUIM INZETBAAR – IS EEN VAN DE VIJF NOG ZELFSTANDIGE, REIZENDE CIRCUSSEN VAN NEDERLAND. BALK TREEDT OOK OP IN BELGIË. NA LEEUWARDEN STAAT HET CIRCUS VAN SANDER AND FRIENDS VAN 2 TOT EN MET 8 JANUARI IN SNEEK.

mei geboren en we gaan straks zien wat ze allemaal uitvreten. De vraag is: wie is de baas, de eendenhoeder of de eenden?’ En komt er echt een heuse ijsbeer? ‘Het zou zomaar kunnen.’

Ook buikspreekpop Charlie ontbreekt deze keer niet aan de voet van de Oldehove. ‘Welke fratsen hij allemaal uithaalt? Ja, dan moet je maar komen kijken.’

EDDY&HENNY:

'DE BOEREN BINNE DE NIEUWE INDIANEN'

EDDY 'Je mutte maar wat lache blieve.'

HENNY 'Bij Wirdum stond in ut boereland un groat bord: tot de schijt ons dood. Die boeren hewwe weinig tekst nodech om hun punt te maken. Prachtige dikke letters.'

EDDY 'De boeren binne de nieuwe indianen.'

HENNY 'Inflaasie, stagflaasie; de crisis slaat je hard om de oren. Priiske hier verhoge, priiske daar verhoge. Je kenne aans je sigaret met ut eurobiljet ansteke.'

**KEUKEN
RENOVATIE**
n e d e r l a n d

Regio Leeuwarden

- ◆ nieuwe keukendeuren
- ◆ nieuwe scharnieren
- ◆ nieuwe werkbladen
- ◆ nieuwe apparaten
- ◆ nieuwe kranen

Als het om de euro's gaat!

keukenrenovatienederland.nl

06 - 2856 3755

FNP Ljouwert wînsket elts noflikke Krystdagen en in sûn 2023
FNP Liwwadden wênst un ieder gesellige kerstdag'n
en un gezond 2023. Weest wel.

BOUWMEDEWERKER?

Wij zijn altijd op zoek naar vakkrachten:

- bouwmedewerkers en ZZP'ers
- technische medewerkers
- leerling bouwers
- timmerlieden
- metselaars
- schilders

Kijk op de website voor overige vacatures

www.recrut.us

- wekelijkse betaling
- veel werk in de regio
- korte lijnen & persoonlijk

Kelvinstraat 17-1,
8912 AN Leeuwarden
T: 058 2030888 M: 06 20073713
info@recruit.us

recruit
Bouw & meer **us**

*Fijne kerst en
een top 2023!*

Afvalcontainer verhuur
(van 3m3 tot 40m3)

Milieustraat

Einsteinweg 16 | Leeuwarden

058 213 1018 | info@oldehove-recycling.nl

www.oldehove-recycling.nl

Vrijdag 6 januari 2023 | 20.15 uur | Grote of Jacobijner Kerk Leeuwarden
Entree € 25,- | Kaartverkoop: www.harmonie.nl

Luthers Bach Ensemble & 3 solisten

Erik Bosgraaf presenteert hét Nieuwjaarsconcert 2023

Marine Fribourg – alt
Nils Glebelhausen – tenor
Drew Santini – bas

Luthers Bach Ensemble: kleinkoor
Barokorkest: 8 strijkers; 2 hobo's; 2 blokfluiten; 2 chalumeaus;
trompet; fagot; continuo

Erik Bosgraaf, artistiek leider en dirigent

Een stralend begin van 2023: muziek van de grootmeesters J.S. Bach,
Graupner en Telemann voor o.a. de zelden gehoorde chalumeau!

www.appassionata-leeuwarden.nl

KANTOREN
VERGADEREN
FLEXWERKEN
LUNCHEN

CRYSTALIC

Op zoek naar een
dynamische werkplek
of vergaderlocatie?

Bekijk ons aanbod op
www.crystalic.nl

LEEUWARDEN | FRANÇOIS HAVERSCHMIDTWEI 2 | 8914 BC | THE NETHERLANDS

